

Univerzita Pardubice
Fakulta Ekonomicko-správní
Ústav správních a sociálních věd

Participativní plánování v rozvoji vybraných sídel
Michaela Šimunková

Bakalářská práce

2022

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Akademický rok: 2021/2022

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Michaela Šimunková**
Osobní číslo: **E19911**
Studijní program: **B0488A050001 Hospodářská politika a veřejná správa**
Specializace: **Veřejná ekonomika a správa**
Téma práce: **Participativní plánování v rozvoji vybraných sídel**
Zadávající katedra: **Ústav správních a sociálních věd**

Zásady pro vypracování

Cílem bakalářské práce je vyhodnotit míru participace obyvatel na rozvoji vybraných sídel. Participativní plánování je jedním z moderních nástrojů rozvoje měst a obcí. Představuje řadu postupů a technik, pomocí nichž dochází k zapojení široké škály stakeholderů do procesu rozvoje lokality, obce, města nebo celého regionu.

Osnova:

- Rešerše odborné literatury, stanovení cílů práce.
- Management rozvoje měst a obcí.
- Participativní plánování ve veřejné správě.
- Analýza míry participace obyvatel na rozvoji vybraných sídel.
- Vyhodnocení míry participace obyvatel na rozvoji vybraných sídel.
- Formulace závěru a doporučení.

Rozsah pracovní zprávy: **cca 35 stran**
Rozsah grafických prací:
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

- BOUCHE-FLOREN, Luc-Émile et al. Evropská charta participativní demokracie v územně plánovacích procesech: schválena v Dublinu 17. října 2015. Překlad Jan Mattuš. Brno: Ústav územního rozvoje, 2017. ISBN 978-80-87318-59-1.
- EMERSON, Michael O. Market cities, people cities: the shape of our urban future. New York: New York University Press, 2018. ISBN 978-1-4798-3311-5.
- JEŽEK, Jiří, Ondřej SLACH a Vladimíra ŠILHÁNKOVÁ. Strategické plánování obcí, měst a regionů: Vybrané problémy, výzvy a možnosti řešení. 2015. Praha: Wolters Kluwer. ISBN 978-80-7552-263-4.
- KHENDRICHE TRHLÍNOVÁ, Zuzana. Partnerství v rozvoji obcí, měst a regionů. Praha: Auditorium, 2014. ISBN 978-80-87284-44-5.
- KRBOVÁ, Jana. Moderní management ve veřejné správě. Nové, inovativní a kreativní přístupy v managementu veřejné správy: Výzvy a možnosti. Praha: Wolters Kluwert ČR, a. s., 2018. 144 s. ISBN: 978-80-7552-745-5.
- TOTH, Petr. Ekonomické aktivity obcí a měst. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014. ISBN 978-80-7380-491-6.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Martin Maštálka, Ph.D.**
Ústav správních a sociálních věd

Datum zadání bakalářské práce: **1. září 2021**
Termín odevzdání bakalářské práce: **30. dubna 2022**

L.S.

prof. Ing. Jan Stejskal, Ph.D. v.r.
děkan

doc. Ing. Jan Černohorský, Ph.D. v.r.
vedoucí ústavu

V Pardubicích dne 1. září 2021

Prohlašuji:

Práci s názvem Participativní plánování v rozvoji vybraných sídel, jsem vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Beru na vědomí, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, a směrnicí Univerzity Pardubice č. 7/2019 Pravidla pro odevzdávání, zveřejňování a formální úpravu závěrečných prací, ve znění pozdějších dodatků, bude práce zveřejněna prostřednictvím Digitální knihovny Univerzity Pardubice.

V Pardubicích dne 10. 11. 2022

Michaela Šimunková

PODĚKOVÁNÍ

Tento odstavec je věnován jako poděkování mému vedoucímu práce Ing. Martinu Maštálkovi, Ph.D za jeho odbornou pomoc, cenné rady a konzultace při vypracování práce. Dále bych ráda poděkovala své rodině za neutichající trpělivost a podporu při mém studiu.

ANOTACE

Bakalářská práce se zabývá vyhodnocením míry participace obyvatel na rozvoji vybraných sídel. Úvodní dvě kapitoly jsou věnované teoretickému vymezení pojmů spojených s managementem rozvoje měst a obcí a pojmů spadajících pod participativní plánování ve veřejné správě. Následující kapitoly jsou věnovány praktické části práce, ve které jsou provedeny analýzy míry participace na rozvoji vybraných sídlech a následně je provedeno vyhodnocení míry participace.

KLÍČOVÁ SLOVA

Participativní plánování, Participativní demokracie, Rozvoj města, Správa města, Management rozvoje, Územní plánování, Strategické plánování

TITLE

Participatory planning in the development of selected settlements

ANNOTATION

The bachelor thesis deals with the evaluation of the degree of participation of inhabitants in the development of selected settlements. The introductory two chapters are devoted to the theoretical definition of concepts related to the management of urban and municipal development and concepts within the framework of participatory planning in public administration. The following chapters are devoted to the practical part of the thesis, in which the level of participation in the development of selected settlements is analysed and then the level of participation is evaluated.

KEYWORDS

Participatory Planning, Participatory Democracy, Urban Development, Urban Governance, Development Management, Territorial Planning, Strategic Planning

OBSAH

Seznam obrázků	9
Seznam tabulek	10
Seznam zkratk	12
Úvod	13
1 Management rozvoje měst a obcí	14
1.1 Management	14
1.1.1 Management ve veřejné správě	14
1.1.2 Rozdílnosti v managementu ve veřejného a soukromého sektoru	15
1.2 Dělení veřejné správy	16
1.2.1 Státní správa	16
1.2.2 Samospráva	18
1.3 Nástroje regionálního rozvoje	20
1.3.1 Územní plánování	20
1.3.2 Strategické plánování	22
1.3.3 Ekonomické plánování	24
2 Participativní plánování ve veřejné správě	25
2.1 Zapojení veřejnosti	25
2.2 Techniky využívané v rámci participativního plánování	26
2.2.1 Desk Research	27
2.2.2 Fokusní skupina	27
2.2.3 Situační analýza	28
2.2.4 Dotazníkové šetření	28
2.2.5 Specializované skupiny	29
2.2.6 World Café	29
2.2.7 Reminiscenční scénáře budoucnosti	30
2.2.8 Photovoice	30
2.2.9 Urbánní hra	30
2.2.10 Kulaté stoly	31
2.2.11 Open Space	31
2.2.12 Webové stránky a sociální sítě	32

2.3	Přednosti	32
3	Analýza míry participace obyvatel na rozvoji vybraných sídel	34
3.1	Metodika výzkumu	34
3.2	Vybrána sídla v Pardubickém kraji.....	35
3.3	Vybraná sídla v Královéhradeckém kraji	44
3.4	Vybraná sídla v Libereckém kraji.....	52
3.5	Shrnutí vybraných sídel v rámci regionu soudržnosti Severovýchod.....	59
4	Vyhodnocení míry participace obyvatel na rozvoji vybraných sídel.....	61
	Závěr	68
	Použitá literatura	70

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 Postup strategického plánování (Pavlík, 2014).	23
Obrázek 2 Participativní žebřík (Vlastní zpracování zdroj: Khendriche Trhlínová, 2014). 26	
Obrázek 3 Částky vyčleněné městem Turnov na participativní rozpočet v jednotlivých letech v tis. Kč (zdroj: vlastní zpracování dle dat městského úřadu Turnov, 2022)	57
Obrázek 4 Znázornění míry participace na mapě Pardubického kraje (zdroj: vlastní zpracování dle výše uvedených dat, mapa z webu mapy.cz, 2022).....	61
Obrázek 5 Znázornění míry participace na mapě Královehradeckého kraje (zdroj: vlastní zpracování, mapa z webu mapy.cz, 2022).	63
Obrázek 6 Znázornění míry participace na mapě Libereckého kraje (zdroj: vlastní zpracování, mapa z webu mapy.cz, 2022).	64
Obrázek 7 Znázornění míry participace na mapě regionu soudržnosti Severovýchod (zdroj: vlastní zpracování, mapa z webu mapy.cz, 2022).	66
Obrázek 8 Grafické znázornění míry participace přepočte na procenta (zdroj: vlastní zpracování).....	67

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 Návrh tabulky pro zobrazení dosažených úrovní na participativním žebříku.	34
Tabulka 2 Přehled míry zapojení obyvatel v České Třebové	35
Tabulka 3 Přehled míry zapojení obyvatel v Hlinsku	36
Tabulka 4 Přehled míry zapojení obyvatel v Holicích.....	36
Tabulka 5 Přehled míry zapojení obyvatel v Chrudimi	37
Tabulka 6 Přehled míry zapojení obyvatel v Králíkách.....	37
Tabulka 7 Přehled míry zapojení obyvatel v Lanškrouně.....	38
Tabulka 8 Přehled míry zapojení obyvatel v Litomyšli	38
Tabulka 9 Přehled míry zapojení obyvatel v Moravské Třebové	39
Tabulka 10 Přehled míry zapojení obyvatel v Pardubicích	39
Tabulka 11 Přehled míry zapojení obyvatel v Poličce.....	40
Tabulka 12 Přehled míry zapojení obyvatel v Přelouči	40
Tabulka 13 Přehled míry zapojení obyvatel ve Svitavách.....	41
Tabulka 14 Přehled míry zapojení obyvatel v Ústí nad Orlicí.....	41
Tabulka 15 Přehled míry zapojení obyvatel ve Vysokém Mýtě.....	42
Tabulka 16 Přehled míry zapojení obyvatel v Žamberku	42
Tabulka 17 Shrnutí vybraných měst Pardubického kraje a jejich umístění na participativním žebříku	43
Tabulka 18 Přehled míry zapojení obyvatel v Broumově.....	44
Tabulka 19 Přehled míry zapojení obyvatel v Dobrušce	44
Tabulka 20 Přehled míry zapojení obyvatel ve Dvoře Králové nad Labem	45
Tabulka 21 Přehled míry zapojení obyvatel v Hořicích.....	46
Tabulka 22 Přehled míry zapojení obyvatel v Hradci Králové.....	46
Tabulka 23 Přehled míry zapojení obyvatel v Jaroměři.....	47
Tabulka 24 Přehled míry zapojení obyvatel v Jíčině	47
Tabulka 25 Přehled míry zapojení obyvatel v Kostelci nad Orlicí	48
Tabulka 26 Přehled míry zapojení obyvatel v Náchodě	48
Tabulka 27 Přehled míry zapojení obyvatel v Nové Pace	48
Tabulka 28 Přehled míry zapojení obyvatel v Novém Městě nad Orlicí.....	49
Tabulka 29 Přehled míry zapojení obyvatel v Novém Bydžově.....	49
Tabulka 30 Přehled míry zapojení obyvatel v Rychnově nad Orlicí	50
Tabulka 31 Přehled míry zapojení obyvatel v Trutnově.....	50

Tabulka 32 Přehled míry zapojení obyvatel ve Vrchlabí.....	51
Tabulka 33 Shrnutí vybraných měst Královohradeckého kraje a jejich umístění na participativním žebříku	51
Tabulka 34 Přehled míry zapojení obyvatel v České Lípě	52
Tabulka 35 Přehled míry zapojení obyvatel ve Frýdlantu	53
Tabulka 36 Přehled míry zapojení obyvatel v Jablonci nad Nisou.....	53
Tabulka 37 Přehled míry zapojení obyvatel v Jilemnice	54
Tabulka 38 Přehled míry zapojení obyvatel v Liberci	55
Tabulka 39 Přehled míry zapojení obyvatel v Novém Boru.....	55
Tabulka 40 Přehled míry zapojení obyvatel v Semilech.....	56
Tabulka 41 Přehled míry zapojení obyvatel v Tanvaldu	57
Tabulka 42 Přehled míry zapojení obyvatel v Turnově	58
Tabulka 43 Přehled míry zapojení obyvatel v Železném Brodě.....	58
Tabulka 44 Shrnutí vybraných měst Libereckého kraje a jejich umístění na participativním žebříku	59
Tabulka 45 Shrnutí vybraných sídel regionu soudržnosti Severovýchod.....	60
Tabulka 46 Přehled míry zapojení obyvatel v Pardubickém kraji, přepočtený na %	62
Tabulka 47 Přehled míry zapojení obyvatel v Královohradeckém kraji přepočtený na %..	63
Tabulka 48 Přehled míry zapojení obyvatel v Libereckém kraji přepočtený na %	65

SEZNAM ZKRATEK

ČHMU	Český hydrometeorologický ústav
ČSÚ	Český statistický úřad
MA21	Místní Agenda 21
MŠ	Mateřská škola
ORP	Obce s rozšířenou působností
OST	Open Space Technology

ÚVOD

Participativní plánování v současnosti představuje jeden z moderních nástrojů pro rozvoj obcí a měst. Pod participativním plánováním si lze představit řadu technik, které se využívají k zapojení široké škály stakeholderů do rozvojového procesu.

Cílem bakalářské práce je vyhodnotit míru participace obyvatelstva na rozvoji vybraných sídel. Pro účely této práce byly zvoleny obce s rozšířenou působností z Pardubického, Královéhradeckého a Libereckého kraje, které byly následně porovnávány v rámci regionu Severovýchod.

Bakalářská práce je rozdělaná na dvě hlavní části, první část je tvořena teoretickými východisky, druhá polovina práce je zaměřena na praktickou část práce. V první části této bakalářské práce jsou objasněny pojmy pojící se s managementem, dělením veřejné správy či nástroje regionálního rozvoje. Dále jsou zde specifikovány pojmy pojící se k participaci a využívaným technikám. Druhá část práce se bude zabývat analýzou participace obyvatel ve vybraných sídlech a následným vyhodnocením míry participace.

1 MANAGMENT ROZVOJE MĚST A OBCÍ

1.1 Managment

Při definování pojmu managment lze vybírat z nepřeberného množství definic. Obecně se definice shodují na tom, že managment lze definovat jako soubor ucelených činností, které vedou k naplňování stanovených cílů, za použití vybraných metod. Do základních funkcí managmentu lze zařadit rozhodování, organizování, plánování, personalistiku, vedení či kontrolu.

1.1.1 Management ve veřejné správě

Pojem management veřejné správy a se začal používat v 80. a 90. letech 20. století. Impulzem k diskusím o zavádění managmentu do veřejné správy byl vznik New Public managementu. Ten odstartoval diskuse, zda lze managment v rámci veřejné správy uplatnit. Zavádíme-li management do veřejné správy, snažíme se o zlepšení ekonomizace a kvality řízení (Krbová, 2018).

Propojení managementu a veřejné správy je snahou především o přiblížení se veřejné správy, k úspěšnému fungování správy soukromé a soukromého sektoru. Managment veřejné správy na jedné straně představuje správu a na druhé straně i organizaci, jenž má vést k dosažení stanovených cílů s maximální účinností. Manageri veřejné správy se zaměřují na dosažení výsledků a přijímají zodpovědnost na místo pouhého plnění instrukcí (Kerlinová a Tomášková, 2014).

Pronikáním managerských přístupů a metod do správy veřejné se rozlišily tři základní principy, jež jsou východiskem pro management veřejné správy, a to britský, americký a kontinentální evropský přístup (Krbová, 2018).

Britský přístup se postupně vyvíjel už od 60. let 20. století, výrazných změn se tento směr dočkal za reforem Margaret Thatcherové. Tyto reformy přinesly otevřenější přístup veřejné správy a silnější důraz na rozvoj managerských dovedností, které později vedly ke vzniku nového přístupu New Public Management. New Public Management se zaměřuje na efektivitu využívání zdrojů a kvalitu poskytovaných služeb, i odpovědnost za výsledky (Krbová, 2018; Kerlinová a Tomášková, 2014).

Americký přístup je multidisciplinární, tento přístup je spojen s Woodrow Wilsonem, jenž definoval hlavní principy veřejné správy a klade důraz na účinnost a úspornost. V období 80. let 20. století se tento americký přístup rozdělil do několika skupin, jež se pokoušely o jistý druh reformy veřejné správy a vznikl tak koncept zvaný Reinventing Government, ten měl velmi blízko k New Public Managementu, po kritice následně vznikl koncept New Public Service (Krbová, 2018; Kerlinová a Tomášková, 2014).

V evropském kontinentálním přístupu je veřejná správa brána jako součást právního rámce. Povinnosti a úkoly státních úředníků vyplývají ze znalosti ústavy a dalších právních předpisů. Kontinentální přístup veřejné správy je spojen s byrokracií (Kerlinová a Tomášková, 2014).

1.1.2 Rozdílnosti v managementu ve veřejného a soukromého sektoru

Jedním ze základních rozdílů, kterým se veřejný sektor liší od soukromého sektoru jsou potřeby, které jsou stanoveny politicky, na rozdíl od soukromého sektoru, kdy potřeby stanovuje trh. Od toho rozdílu se zcela zásadně odvíjí motiv ziskovosti, veřejný sektor totiž zasahuje tam, kde soukromý sektor své statky neposkytuje, neboť pro něj tyto statky nejsou ziskové. Proto další rozdíl mezi soukromým a veřejným sektorem lze spatřovat v měření výkonosti, ta se totiž v rámci soukromého sektoru měří právě i pomocí ziskovosti, kterou ale ve veřejném sektoru postrádáme (Wright a Nemeč, 2003).

Rozdílnosti spatřujeme i v zákonech, v soukromém sektoru zákony managerům stanovují mantinely, ve který se mohou pohybovat a v rámci těchto mantinelů jim říkají, co dělat nesmějí. Oproti tomu managerům ve veřejném sektoru zákony jasně stanovují, co smí dělat (Wright a Nemeč, 2003).

Dalším rozdílem jsou faktory, které ovlivňují rozhodování managerů, v soukromém sektoru je kladen důraz zejména na již zmíněnou ziskovost, tu ale ve veřejném sektoru postrádáme, ve veřejném sektoru je kladen důraz zejména na spravedlnost a rovnost (Wright a Nemeč, 2003).

1.2 Dělení veřejné správy

Česká republika využívá kontinentální model veřejné správy, kdy uplatňuje tzv. smíšený model veřejné správy, pro který je typický výkon přenesené působnosti. Na úrovni obcí i krajů je vykonávána státní správa i územní samospráva jednou územně administrativní jednotkou (Provazníková, 2009).

Veřejnou správu v České republice dělíme v základní rovině na státní správu a samosprávu. Veřejnou samosprávu můžeme dále rozdělit na zájmovou samosprávu a územní samosprávu. Státní správu dále dělíme na ústřední státní správu, územní státní správu a dále sem patří, také veřejné sbory (Hasičský záchranný sbor České republiky, Policie České republiky a další), úřady vojenských újezdů a ostatní orgány a úřady, které se podílejí na výkonu státní správy (Nejvyšší kontrolní úřad, Úřad pro ochranu osobních údajů a další) (Provazníková, 2009).

1.2.1 Státní správa

Jak již bylo zmíněno státní správu České republiky lze dále dělit na ústřední státní správu a územní státní správu toto rozdělení si v následující části ještě toto dělení dále specifikujeme.

Ústřední státní správa

Ústřední státní správa působí po celém území České republiky. Výkon ústřední státní správy mají v gesci orgány moci výkonné. Ústavou České republiky jsou do orgánů moci výkonné zařazeni prezident, vláda, ministerstva, jiné právní úřady, orgány územních samospráv a státní zastupitelství (Mates, Kadeřábková a Wokoun, 2008; Ústava ČR).

Vrcholným orgánem moci výkonné je v naší zemi vláda, ta je složena z předsedy, místopředsedů a jednotlivých ministrů, kteří zodpovídají za činnost, kterou mají na starost jejich resorty. Vláda je po volbách ustanovována prezidentem republiky, který nejprve jmenuje předsedu vlády, předseda vlády následně navrhne ostatní členy vlády, které prezident následně jmenuje. Vláda je odpovědná Poslanecké sněmovně, a tak po svém jmenování musí vláda požádat Poslaneckou sněmovnu o vyslovení důvěry. Vláda je kolektivní orgán, který rozhoduje ve sboru, předseda vlády organizuje její činnost, řídí schůze, vystupuje po jménem vlády a vykonává další činnosti jemu svěřené Ústavou ČR a dalšími zákony. V oblasti veřejné správy vláda zejména řídí, sjednocuje, kontroluje a koordinuje činnost ministerstev a jiných ústředních správních úřadů, prostřednictvím nich s dalšími ústředními a územními orgány státní správy,

jmenuje některé vedoucí správních úřadů, rozhoduje také o vyslání ozbrojených sil České republiky na zahraniční mise nebo například vyhláší nouzový. Nouzový stav se stal velmi aktuálním tématem díky pandemií covid-19, vláda také koordinuje a zabezpečuje krizové řízení. Mezi Ústavou upravené pravomoci vlády patří vydávání nařízení, která mají povahu právního předpisu. Nařízení vlády jsou publikována ve Sbírce zákonů (Mates, Kadeřábková a Wokoun, 2008; Ústava ČR).

Prezident republiky je monokratický orgán, který Ústava ČR prohlašuje za hlavu státu, tím Ústava zdůrazňuje reprezentativnost funkce. Dle Ústavy je postavení prezidenta republiky slabší než postavení vlády, neboť ústavní zřízení České republiky je parlamentní republika. Od roku 2013 dochází k ustanovování prezidenta republiky do funkce přímou volbou. Pravomoci prezidenta republiky jsou uvedeny v Ústavě ČR, a to konkrétně v článku 62 a článku 63 Ústavy. Pravomoci uvedené v článku 62 Ústavy jsou pravomoci, o niž prezident rozhoduje samostatně, oproti tomu k pravomocem, které jsou uvedeny v článku 63 a odstavců 1 a 2 Ústavy, potřebuje prezident republiky kontrasignaci předsedy vlády nebo jím pověřeného člena vlády (Mates, Kadeřábková a Wokoun, 2008; Ústava ČR).

Ministerstva a jiné ústředně správní úřady lze označit ústředními orgány státní správy. Ministerstva jsou monokratické orgány, které mají dílčí věcnou a všeobecnou působnost. Konkrétní počet ministerstev není Ústavou pevně ustanoven, článek 79 odstavec 1 Ústavy hovoří o tom, že k zřízení a zrušení ministerstev a jiných správních úřadů je zapotřebí zákona. Jednotlivá ministerstva řídí jejich ministr, který stojí i v čele ministerstva. Ministerstva, jiné správní orgány a orgány územních samospráv jsou dle článku 79 odstavce 3 Ústavy, oprávněny k vydávání právních předpisů (Mates, Kadeřábková a Wokoun, 2008; Ústava ČR).

Územní státní správa

Územní státní správu můžeme dle jejího výkonu rozdělit na nepřímý a přímý výkon státní správy. Nepřímý výkon státní správy je v případě, že státní správu v rámci přenesené působnosti vykonávají orgány samosprávy. O přímém výkonu územní státní správy hovoříme tehdy, pokud probíhá v rámci hierarchie státní správy. Na úrovni obcí je státní správa vykonávána přímo takzvaným dekoncentrátem nebo nepřímo pomocí přenesené působnosti, kterou vykonávají obecní úřady. Obce můžeme rozdělovat, podle rozsahu přenesené působnosti, na obce vykonávající základní rozsah přenesené působnosti, obce s pověřeným obecním úřadem a obce s rozšířenou působností (Provazníková, 2009; Mates, Kadeřábková a Wokoun, 2008).

1.2.2 Samospráva

Samosprávu v České republice představuje zejména územní samospráva, kam řadíme obce a kraje. Vedle územní samosprávy stojí ještě zájmová samospráva, kam řadíme veřejné vysoké školy, profesní komory a ostatní samosprávné či částečně samosprávné organizace. Postavení územní samosprávy lze nalézt v hlavě sedmé Ústavy ČR (Provazníková, 2009; Mates, Kadeřábková a Wokoun, 2008).

Obce

V rámci platné právní úpravy České republiky chápeme tedy obce, jako základní územně právní celky. Obce současně lze chápat i jako základní samosprávné společenství občanů žijících na určitém místě. Obce jsou ze zákona právnické osoby, v právních vztazích tedy vystupují pod svým jménem a nesou odpovědnost vyplývající z těchto právních vztahů. Obce disponují svým vlastním majetkem a hospodaří dle svého rozpočtu (Mates, Kadeřábková a Wokoun, 2008; Ústava ČR).

Orgány obce

Zastupitelstvo obce je kolektivní orgánem obce, který je zřizovaný v každé obci. Zastupitelstvo se skládá ze členů zastupitelstva, zastupitelé jsou voleni tajnou volbou obyvateli obce. Počet členů zastupitelstva se odvíjí od počtu obyvatel obce, ze zákona se pohybuje mezi 5-55 členy a musí být lichý. Zvolení zastupitelé si mezi sebou volí starostu a místostarostu. Zasedání zastupitelstva obce je veřejné, obyvatelé mohou být přítomni, Zasedání zastupitelstva obce se koná dle potřeby, pokud se zastupitelstvo obce nesejde po dobu 6 měsíců v usnášení schopném stavu, Ministerstvo vnitra je povinno zastupitelstvo rozpustit. Zastupitelstvo obce je usnášení schopné za přítomnosti nadpoloviční většiny všech svých členů (Provazníková, 2009; Mates, Kadeřábková a Wokoun, 2008).

Rada obce působí v oblasti samostatné a přenesené působnosti. Rada obce se nezřizuje v každé obci, tak jak tomu je u zastupitelstva obce, ale zřizuje se pouze tam kde je počet členů zastupitelstva 15 a více. Rada obce je volena a odvolávána zastupitelstvem obce. Její členy tvoří starosta s místostarostou obce a další členové zvolení ze zastupitelů. Počet členů rady se pohybuje mezi 5-15 a stejně, jako je tomu u členů zastupitelstva, musí být lichý. Počet členů rady obce nikdy nesmí přesáhnou 1/3 členů zastupitelstva. Do kompetencí rady obce řadíme, přípravu návrhů na projednání pro zastupitelstvo obce, vydávání nařízení obce, zabezpečuje hospodaření obce dle schváleného rozpočtu či zakládá a zřizuje jednotlivé komise. Schůze rady

obce jsou neveřejné. Rada obce je usnášení schopná, pokud jsou přítomni členové v nadpoloviční většině všech členů (Provazníková, 2009; Mates, Kadeřábková a Wokoun, 2008).

Starosta obce zastupuje obec navenek a podílí se na výkonu přenesené a samostatné působnosti obce. Starosta i místostarosta obce jsou voleni zastupitelstvem, a to z řad členů zastupitelstva. Místostarosta je zástupcem starosty obce. Kompetence starosty obce jsou svolávání a řízení zasedání zastupitelstva a obecní rady (Provazníková, 2009; Mates, Kadeřábková a Wokoun, 2008).

Kraje

Kraje Ústava ČR označuje za vyšší územní samosprávné celky. Právní úprava krajů je upřesněna zejména zákonem č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení). Aktuálně má Česká republika 14 vyšších územně samosprávních celků tedy krajů. Analogickým způsobem jako tomu bylo u obce i kraj je veřejnou právní korporací, jenž disponuje svým majetkem, právy a nese odpovědnost za své činy, které má vykonávat ve veřejném zájmu (Mates, Kadeřábková a Wokoun, 2008; Ústava ČR).

Orgány kraje

Zastupitelstvo kraje je orgánem kraje, který samostatně spravuje kraj. Analogicky jako zastupitelstvo obce, tak i zastupitelstvo kraje je kolektivní orgán, jehož členové jsou voleni na základě všeobecných, přímých a rovných voleb. Mandáty jsou rozdělovány na základě poměrného zastoupení. Počet členů zastupitelstva je určován v závislosti na počtu obyvatel daného kraje, a to v rozmezí 45 až 65, s tím, že i u krajského zastupitelstva platí že počet jeho členů musí být lichý. Zasedání zastupitelstva kraje je řízeno hejtmánem kraje. K samotnému zasedání se zastupitelstvo kraje schází dle potřeby, nejméně jednou za tři měsíce. Pokud se zastupitelstvo kraje nesejde po dobu delší, než je šest měsíců v usnášení schopném stavu či nevolí nového hejtmana do doby šesti měsíců ode dne, kdy došlo k odvolání hejtmana z jeho funkce, je Ministerstvo vnitra nuceno zastupitelstvo rozpustit a vyhlásit nové volby do krajského zastupitelstva. Oproti obecnímu zastupitelstvu má krajské zastupitelstvo pravomoc předkládat návrhy zákonů Poslanecké sněmovně (Provazníková, 2009; Mates, Kadeřábková a Wokoun, 2008).

Radu kraje označujeme jako výkonný orgán kraje, jenž působí především v samostatné působnosti. Rada kraje je složena z hejtmana kraje, jeho náměstka a dalších volených členů,

počet členů zastupitelstva je závislý na počtu obyvatel kraje, a to v rozmezí 9 až 11 členů. Jednání krajské rady jsou neveřejná a ke svému jednání se shází dle potřeby (Mates, Kadeřábková a Wokoun, 2008).

Hejtman reprezentuje kraj, podílí se, jak na výkonu přenesené působnosti, tak i na samostatné působnosti. Hejtman kraje je volen krajským zastupitelstvem, a to z jeho řad. Mezi pravomoci hejtmana kraje patří například jmenování a odvolávání ředitele krajského úřadu, či podepisování právních předpisů (Mates, Kadeřábková a Wokoun, 2008).

Krajský úřad vykonává, jak přenesenou, tak samostatnou působnost. V oblasti přenesené působnosti má krajský úřad na starosti zejména dohled nad výkonem přenesené působnosti obcí či přezkum rozhodnutí, které obce vydaly v rámci správního řízení. V oblasti samostatné působnosti krajský úřad plní úkoly zadané zastupitelstvem kraje a je nápomocen komisím rady a výborům zastupitelstva kraje. Ředitel krajského úřadu, kterého jmenuje hejtman kraje stojí v čele krajského úřadu (Mates, Kadeřábková a Wokoun, 2008).

1.3 Nástroje regionálního rozvoje

Mezi nástroje regionálního plánování lze zařadit územní plánování, strategické plánování a ekonomické plánování. Tyto nástroje regionálního rozvoje budou v následující části práce blíže specifikovány.

1.3.1 Územní plánování

Územní plán musí mít ze zákona v České republice každá obec. Územní plán představuje plán rozvoje obce či města. Územní plánování vnímáme v České republice jako nástroj technického charakteru. Využívání nástrojů územního plánování je především spojeno s potřebou koordinace zájmů veřejných i soukromých na daném území, a to ve smyslu plánování výstavby s potřebou propojení platné právní regulace daného území a nastavení parametrů pro budoucí využívání ploch vybraného území. Pomocí územního plánování obce či města mohou regulovat funkci ke kterému budou pozemky využity. např. k rodinné zástavbě, průmyslovým zónám nebo zemědělským účelům. Obce tak mohou využít koordinace podle potřeb a zájmů svého obyvatelstva. Za efektivní využívání územního plánování se považuje koordinovaný rozvoj území, který reflektuje práva vlastníků i uživatelů nemovitostí a participaci veřejnosti na procesu přípravy i následného schvalování územních plánů (Kadeřábková a Peková, 2012).

Do rozhodovacích procesů územní samosprávy je vhodné zapojit veřejnost, a to hned z několika důvodů. Zapojení veřejnosti do rozhodovacích procesů přináší zlepšování a upevnování vztahu mezi vedením obce a občany. Občané získávají silnější pocit sounáležitosti, což může vést ke zlepšení celkové atmosféry v obci. Zapojením veřejnosti získáme mnoho podnětů, informací a připomínek, jež lze okamžitě zapracovat do plánovacího procesu a zlepšit tak kvalitu výsledného dokumentu. Dalším přínosem může být i to, že mezi dotčenou veřejností se může nacházet odborník na danou problematiku, takový odborník může poskytnout na věc svůj odborný názor zcela zadarmo. Zajímavým přínosem může být i fakt, že se dotčený záměr setká s tak velkým nesouhlasem veřejnosti, že z jeho realizace sejde a finanční prostředky, které byly původně vyčleněny na jeho realizaci, budou moci být alokovány na projekt, jež podporu veřejnosti získá (Kadeřábková a Peková, 2012).

Jak zmiňuje Evropská charta participativní demokracie v územně plánovacích procesech, participativní demokracie představuje přístup, který v oblasti územního plánování umožňuje snáze přijímat rozhodnutí, jež mají za cíl minimalizovat konflikty mezi rozdílnými zájmy a potřebami. Participativní demokracie upřednostňuje rozhodnutí, které je formované společným zájmem (Bouche-Florin et al., 2015).

Z potřeby zapojení veřejnosti do rozhodovacího procesu vychází koncepce místní Agendy 21. Místní Agenda 21 představuje nástroj jehož cílem je zavádění udržitelného rozvoje na místní úrovni a úrovni regionu. Místní Agenda 21 představuje nástroj, jež prostřednictvím zkvalitněním správy věcí veřejných, strategického plánování, řízení a zapojení veřejnosti, zlepšuje kvalitu života ve všech jeho aspektech. Pro koncept místní Agendy 21 se zapojením veřejnosti je klíčová zejména provázanost strategického plánování s plánováním územním, neboť strategický plán definuje, společenské cíle, projekty a opatření, z nichž některá mohou mít i územní rozměr (Kadeřábková a Peková, 2012).

Územní plánování by mělo zohledňovat vliv politiky územního rozvoje na životní prostředí a hospodářský rozvoj území. Cílem územního plánu by mělo tedy být, najít vyvážený vztah územních podmínek, který dává předpoklady k dosažení pozitivních vlivů pro udržitelný rozvoj daného území. Udržitelný rozvoj spočívá ve vyváženém vztahu mezi příznivými vlivy pro životní prostředí, hospodářským rozvojem a příznivými sociálními podmínkami. Udržitelný rozvoj je v poslední době velmi významným tématem ve světě, a především, pak v evropské unii. V roce 2015 přijalo OSN 17 cílů udržitelného rozvoje. Česká republika, v reakci na tyto cíle, vytvořila strategický rámec, který nese název Česká republika 2030. Tento dokument je klíčovým dokumentem státní správy pro oblast udržitelného rozvoje a zvyšování

kvality života. Strategický rámec Česká republika 2030, byl schválen vládou České republiky v roce 2017. Strategický rámec je rozdělen do šesti klíčových oblastí. Jednotlivé kapitoly jsou:

1. Lidé a společnost
2. Hospodářský model
3. Odolné ekosystémy
4. Obce a regiony
5. Dobré vládnutí

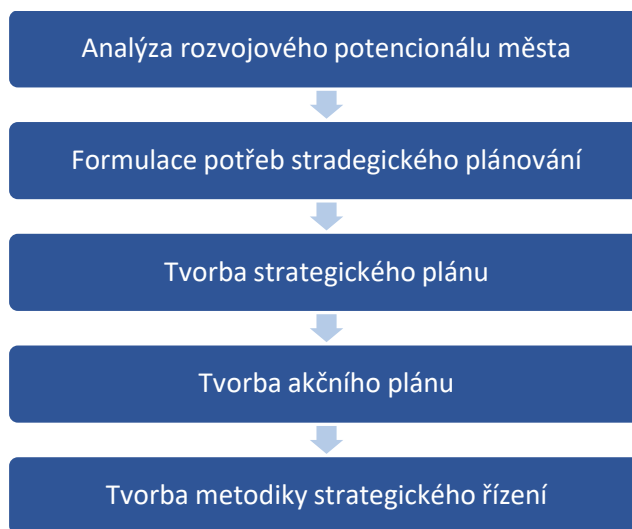
Strategický rámec v klíčových oblastech shrnuje, kam naše země dospěla v rámci rozvoje, jakým rizikům čelí, ale i to jakých může využít příležitostí. V každé z oblastí dokument formuluje strategie a specifikuje individuální cíle (Česká republika 2030, 2022).

1.3.2 Strategické plánování

Strategické plánování je jedním z nástrojů regionálního rozvoje. V dnešní době má každé město či obec zájem co nejlépe obstát v konkurenci měst a obcí. Za tímto účelem sestavují svůj strategický plán, který jim má napomáhat k dosahování stanovených cílů. Strategické plánování lze chápat jakožto systematickou činnost, která zahrnuje činnosti, jako je definování cílů, úkolů a činností jež jsou zapotřebí pro dosažení stanovených cílů. Strategický plán představuje jakýsi pohled do budoucnosti (Pavlík, 2014).

Strategický plán rozvoje lze zařadit do základních strategických dokumentů pro řízení města. Samotný plán nejčastěji obsahuje vizi a strategii. Vize je představou toho, kam chce město směřovat a strategie představuje popis, jakým způsobem je možné stanovených cílů dosáhnou. Strategie definuje požadované vstupy a výstupy jež jsou nezbytné pro dosažení stanovených cílů, tyto cíle vycházejí z analýzy SWOT a dalších strategicky významných dokumentů, kterými mohou být například územní a strategický plán regionu či rozpočet. Jednotlivé cíle

strategie jsou zpracovány v rámci odborných koncepcí do časových a finančních rámců (Pavlík, 2014; Ježek, Slach a Šilhánková, 2015).

Obrázek 1 Postup strategického plánování (Pavlík, 2014).

V analýze potenciálu města je opodstatněné stanovit si harmonogram prací a časový plán realizace, dle potřeb a přání zainteresovaných stran. Je zapotřebí provést analýzu stávajícího stavu strategického řízení a plánování s ohledem na realizované cíle a jejich finance. Důležité je upřesnit si požadavky na realizaci rozvoje, aby co nejlépe vyhovoval potřebám občanů, partnerů a programům politických stran, ale byl také dostatečně srozumitelný, aby mohl být implementován (Pavlík, 2014).

Při formulaci charakteristických potřeb strategického plánování se zabýváme stávajícím způsobem realizace daného projektu či procesů a zjišťujeme, jaká je účinnost realizace projektu. Následně se tato zjištění stávají našimi příležitostmi ke zlepšení (Pavlík, 2014).

Strategický plán představuje dokument, který má být přehledný a hlavně účinný, aby bylo všem zaměstnancům města jasné a zřejmé, jaké úkoly mají být plněny samosprávou a vedením úřadu. Práce na strategickém plánu začíná analýzou současného stavu, sestavujeme definici SWOT analýzu města. Vrcholem práce na strategickém dokumentu je definování motta, cílů, záměrů a priorit města (Pavlík, 2014).

Akční plán je dokumentem, který zahrnuje penzum projektů a vychází z jednotlivých cílů, které jsou stanoveny odbornými koncepcemi. V akčním plánu definujeme strukturu cílů

a projektových listů, zajišťujeme propojení finančního a projektového řízení a snažíme se z analyzovat vývoj, potencial a stav financí města (Pavlík, 2014).

Tvorbu metodiky strategického řízení, vytváříme s ohledem na dosavadní metody a procesy práce na daném úřadu, abychom docílili hospodárneho a efektivního, strategického řízení a pánování. Metodika představuje jakýsi návod pro tvorbu a implementaci strategií (Pavlík, 2014).

1.3.3 Ekonomické plánování

Rozpočtový proces představuje pro obce, kraje i další vládní organizace nejdůležitější rozhodovací proces, neboť rozpočet je hlavním dokumentem těchto organizací. Skrze rozpočet se alokují vzácné zdroje mezi různorodé ekonomické či sociální potřeby. Mezi základní funkce rozpočtu lze zařadit funkci plánovací, řídicí a kontrolní (Sedmíhradská, 2015; Toth, 2014).

2 PARTICIPATIVNÍ PLÁNOVÁNÍ VE VEŘEJNÉ SPRÁVĚ

Pojem participace občanů, či participace veřejnosti lze vysvětlit jako zapojení, spolupráci nebo podílení se na rozhodování v místní a veřejné správě. Jedním ze základních požadavků zdravé demokracie je i to, aby občan mohl ovlivňovat věci veřejné, tím pádem, aby mu bylo umožněno otevírat ve veřejném prostoru potřebná témata. Občanskou participací se otvírá možnost rozšířit podíl občanů na veřejných záležitostech nad pouhou účast ve volbách. Občanská participace tedy představuje možnou formu spolupráce mezi občany a vládou jenž je nezbytná pro smysluplnou a efektivní místní a veřejnou správu. Při aplikování participace ve veřejném sektoru dochází k přesunu určité části vlivu na rozhodování veřejných věcí na občany. Občanská participace, tak dává do rukou veřejnosti a dalších aktérů možnost vlivu na rozhodování o věcích veřejných, jenž na ně přecházejí z rukou správních a politických institucí. Občanská participace představuje ústřední roli při posilování demokracie a upevňování právního státu (Miléřová, 2020).

2.1 Zapojení veřejnosti

Jak zmiňuje v obsahu Evropská charta participativní demokracie, tak participativní demokracie v územně plánovacích procesech představuje přístup, v němž nejširší možná škála osob formuluje své zájmy a potřeby, tento proces pak musí umožnit účast všem osobám, kterých se daný plán, politika či akční program dotýká. Hlavním východiskem a součástí takového procesu je informovanost příslušných skupin společnosti (Bouche-Florin et al., 2015).

Participace občanů v České republice na místní a veřejné správě je spojena s občanskou angažovaností, prostřednictvím nejzrůdnějších formálních, ale i neformálních organizací. Příkladem mohou být zájmová sdružení, neziskové organizace a další. Participaci tedy můžeme chápat jako dobrovolné aktivity, které mají za cíl posilování vlivu ve vybraných oblastech pozornosti dílčích aktérů. Tento vliv může představovat vyrovnání mocenských pozic na úrovni politického rozhodování mezi voličem a voleným zástupcem, ale zároveň v ekonomické oblasti participaci na vydefinování priorit pro rozvoj města v socioekonomické oblasti (Khendriche Trhlínová, 2014; Čermák a Vobecká, 2011).

Participace v politické oblasti je jasně vymezena zákony, oproti tomu občanská participace tak jednoznačně vymezena zákony není, a tak se liší míra jakým způsobem je participace vymezena, obec od obce a region od regionu (Khendriche Trhlínová, 2014).

Participace veřejnosti na rozpočtovém procesu ve dané obci je nástrojem, jenž má vést k omezení nedůvěry občanů ve veřejnou správu a zároveň umožňuje informovat obyvatele obce o projektech obce. Zapojení veřejnosti do rozpočtového procesu je smysluplné ve všech fázích rozpočtového procesu, nicméně nejefektivnější je zapojení hned do počátku rozpočtového procesu (Sedmíhradská, 2015).

Míru zapojení občanů do plánování ve veřejné správě lze zobrazit pomocí participativního žebříku, ten zobrazuje následující schéma (Khendriche Trhlínová, 2014).

Obrázek 2 Participativní žebřík (Vlastní zpracování zdroj: Khendriche Trhlínová, 2014).

Participační žebřík znázorňuje, že i rozvinuté formy participace nutně nemusí představovat dlouhodobou institucionalizovanou formu spolupráce s nejrůznějšími aktéry na úrovni ústního či regionálního vládnutí. Informovanost představuje proces, kterým se občané mohou seznámit s výstupy plánovacího procesu. Námitky a zpětná vazba umožňuje občanům vyjádřit se například pomocí dotazníků, případně nejrůznějších sekcí na webových stránkách či mobilních aplikacích. Častou formou využívanou v procesu zapojení je konzultace. Sem řadíme nejrůznější specializované a expertní skupiny či setkání s občany. Participace následně představuje zapojení občanů do participativních rozpočtů takovým způsobem, že občané si sami určují, za jakým účelem poputují alokované peníze. Partnerství představuje nejvyšší míru zapojení občanů do plánování (Khendriche Trhlínová, 2014).

2.2 Techniky využívané v rámci participativního plánování

Techniky využívané v rámci participativního plánování lze rozřadit do následujících skupin. Techniky informativní, jenž si kladou za cíl seznámit veřejnost s plánovanými pracemi

a projekty. Techniky edukativní, jejichž cílem je, za použití nejrůznějších forem vzdělávání, seznámit veřejnost s danou problematikou a možnostmi jejich řešení. Techniky explorativní, které mají za cíl sběr informací, či názorů, nejběžněji formou nejrůznějších dotazníků, anket či rozhovorů. Poslední skupinou jsou kolaborativní techniky, tedy techniky, které jsou založené na spolupráci. Jejich cílem je získat co nejpodrobnějších podkladů, hledají společné zájmy a mají vést k tvůrčímu zamýšlení se nad daným tématem (Glumbíková, Špiláčková a Špačková, et al., 2021).

V následující části jsou stručně představeny vybrané techniky, které jsou často využívány v rámci participativního plánování. Na konci stručného představení vybraných technik je uvedeno zařazení do výše uvedených skupin.

2.2.1 Desk Research

Desk Research známý také jako takzvaný výzkum od stolu nebo sekundární analýza. Tato technika využívá údajů, například z vlastního šetření, publikovaných analýz, publikovaných statistických informací, archivovaných sestav nebo z různých formálních či neformálních dokumentů. Tato technika může být použita při zpracování široké škály textů a dokumentů. Techniku Desk Research řadíme do skupiny technik explorativní (Glumbíková, Špiláčková a Špačková, et al., 2021).

2.2.2 Fokusní skupina

Fokusní skupina představuje skupinu o ideálním počtu 6 až 12 osob, pomocí fokusní nebo také ohniskové skupiny lze získat data ze skupinové interakce, jenž vychází z debaty na dané téma. Nejefektivnějším způsobem, jak využít této techniky je využití moderované diskuse, moderátor zodpovídá za efektivní průběh takové debaty.

Metoda fokusní skupiny si zakládá na dobrovolnosti účastníků, každý účastník může vyjádřit svůj názor, členové vzájemně respektují sebe a své názory. Do výhod této techniky lze zařadit rychlost získání dat, možnost získání zajímavých členů fokusní skupiny, oproti tomu nevýhodou může být to, že účastníci nejsou ochotni prezentovat své názory v rámci skupiny. Fokusní skupina je technikou, kterou řadíme, jak do skupiny technik explorativních, tak do skupiny technik kolaborativní (Glumbíková, Špiláčková a Špačková, et al., 2021).

2.2.3 Situační analýza

Situační analýza představuje analýzu, která jde do hloubky daného tématu. Na počátku situační analýzy je zapotřebí stanovit výzkumné otázky. Pro aplikaci metody je nezbytná dobrovolnost účastníků. V průběhu realizace je nutné zachování anonymity získaných dat a mlčenlivosti. Při této metodě nesmí být respondenti výzkumných otázek, nikterak ovlivněni názory tazatele.

Za nespornou výhodu využití situační analýzy lze označit rychlost sběru dat, ale i bezprostřednost sběru dat formou rozhovoru. Jako další výhodu můžeme označit i fakt, že získaná data mohou být použita jako podklady k dalším participativním technikám. Hlavní nevýhodou situační analýzy jsou bezesporu zvýšené nároky na vyhodnocování získaných dat, neboť je zde nezbytná znalost postupů pro vyhodnocování dat v kvalitativním výzkumu. Situační analýzu řadíme do skupiny explorativních technik (Glumbíková, Špiláčková a Špačková, et al., 2021).

2.2.4 Dotazníkové šetření

Dotazníkové šetření lze označit za nejtýpější techniku kvantitativního výzkumu, jež se využívá k průzkumu veřejného mínění. Tato technika cílí na širokou veřejnost, je ale vhodné si nejprve vydefinovat blíže cílovou skupinu. Poté co si vyprofilujeme cílovou skupinu, můžeme obsah dotazníku lépe přizpůsobit lokalitě, době a aktuálnímu dění, kdy veřejnost oslovujeme.

Za jistou nevýhodu této techniky může označit možnost, že tazatel je poměrně jednoduše schopen ovlivnit respondenty dotazníkového šetření. Další nevýhodou jsou pak možné obavy respondentů z faktu, že jejich odpovědi nebudou anonymní, což může vést do značné míry ke ztrátě autenticity jejich odpovědí. V neposlední řadě můžeme říci, že u této techniky hrozí riziko, že v případě dlouhých otázek či nevhodně zvolené délky dotazníku, ztratí respondenti zájem o vyplnění dotazníku a tím pádem nezískáme potřebná data. Jako výhodu můžeme v případě nepřímého dotazování označit možnost časové volnosti, kdy respondent dotazník vyplní. Oproti tomu přímé dotazování se vyznačuje pružností, kdy tazatel může vypožorovat reakce respondentů a do dotazování zakomponovat i další otázky, které se nenachází v oficiální části dotazníku. Dotazníkové šetření je ukázkovým zástupcem skupiny technik explorativních (Glumbíková, Špiláčková a Špačková, et al., 2021).

2.2.5 Specializované skupiny

Specializované skupiny, se též označují jako panely zapojených stakeholderů a expertů, jež jsou složené z osob, které budou užívat výsledky projektu. Všechny zúčastněné osoby mezi sebou sdílí informace a mohou přispívat do diskuse. Pro efektivní fungování je zapotřebí nadefinovat téma, zajisti jednotlivé účastníky z řad expertů na dané téma, vydefinovat organizační strukturu týmu, sestavit harmonogram a zajistit pořízení zápisu, pro následné zpracování do výsledného projektu. Cílovou skupinu představují vybraní experti na dané téma, tito experti mohou být z řad a spolupracovníků či stakeholderů.

Za výhody této techniky můžeme označit prověřené výstupy či získání doporučení, jež využijeme při pracích na projektu. Nic méně neopomenutelnou nevýhodou je fakt, že je tato technika velmi časově a personálně náročná, dále tato metoda vyžaduje, aby účastníci uživatelského panelu dospěli ke shodě prostřednictvím hlasování. Tuto techniku lze zařadit do skupiny technik kolaborativních (Glumbíková, Špiláčková a Špačková, et al., 2021).

2.2.6 World Café

Techniku World Café lze využívat zejména pro sdílení zkušeností, názorů a hledání odpovědí na předem definované otázky, hodí se pro střední a větší skupiny v rozmezí 20-60 účastníků. Cílovou skupinu techniky World Café může představovat kdokoliv, kdo projeví zájem o dané téma, obecně takové osoby lze označit jako stakeholdery, do cílové skupiny lze zařadit například i spolupracující organizace. Tato technika je založena na dobrovolné účasti všech účastníků, tyto účastníky musíme informovat o tom, jak tato metoda probíhá. Účastníci jsou v průběhu rozdělení do menších skupinek po 4-6 osobách, v nich pracují. Na konci si tyto skupinky navzájem sdělí výstupy svých myšlenek.

Technika World Café využívá skupinovou dynamiku jako svou výhodu. Výhodou této techniky je perspektivní rozvoj původního tématu nebo otázky. Nevýhodami této techniky může být neochota účastníků sdělovat nahlas své názory před všemi účastníky a dále je zde nevýhoda v nemožnosti zapojit širokou škálu veřejnosti. Technika World Café patří obdobně jako předchozí technika do skupiny technik kolaborativních (Glumbíková, Špiláčková a Špačková, et al., 2021).

2.2.7 Reminiscenční scénáře budoucnosti

Reminiscenční terapie nebo reminiscence označují jednu a tu samou techniku využívanou v rámci participativního plánování. Tato technika se zaměřuje primárně na práci se seniory, kdy využívá jejich vzpomínek, možné je i zapojení všech skupin obyvatel. Za optimální počet účastníků lze označit 5-10 osob.

Do výhod této techniky můžeme bezesporu zařadit fakt, že zde zapojíme seniory aktivně do společenského dění. Výhodou zapojení seniorů je zisk autentické perspektivy do historie dané lokality či problematiky daného tématu. V rámci této techniky využíváme skupinovou dynamiku k rozvoji dané problematiky. Nic méně nevýhodou práce ve skupinách je obecně fakt, že účastníci se mohou obávat sdělovat své názory nahlas v rámci celé skupiny. Specificky u této techniky, která vybízí k práci se seniory, si musíme uvědomit, že se jedná o starší osoby, které často trpí nejrůznějšími zdravotními problémy a je zapotřebí projevení respektu, vnímavosti a trpělivosti směrem k účastníkům. I tato technika je zařazena do skupiny kolaborativních technik (Glumbíková, Špiláčková a Špačková, et al., 2021; Špatenková a Bolomská, 2011).

2.2.8 Photovoice

Technika photovoice představuje speciální metodu, jenž je participačně vizuální, využívající fotoaparáty nebo kamery, pomocí kterých probíhá dokumentování reality v dané lokalitě a komunitě. Při využívání fotografií je výhodné hlavně to, že se tím potírají ať už jazykové či kulturní bariéry. Cílová skupina techniky photovoice se úplně konkretizovaná, nicméně z podstaty věci lze můžeme říct, že se zaměřuje na uživatele webových stránek a sociálních sítí.

Zvýše uvedeného vyplývá, že techniku photovoice lze realizovat poměrně jednoduše a rychle, vcelku snadno, lze tuto techniku i snadno opakovat. Zapojit do ní můžeme širokou škálu jednotlivých skupin obyvatel. Nevýhodu zde může být to, že je zapotřebí provést výstupní kontrolu kvůli relevantnosti získaných dat. Photvoice techniku též řadíme do explorativních technik (Glumbíková, Špiláčková a Špačková, et al., 2021).

2.2.9 Urbánní hra

Urbánní hra představuje techniku, ve které účastníci mají možnost vcítit se do jiné role, při řešení daných témat v rámci dané lokality. Pro tuto metodu potřebujeme získat takový počet účastníků, jenž odpovídá alespoň dvojnásobnému počtu námi nastavených rolí, abychom

zajistily dostatečný počet účastníků pro diskusi napříč skupinami. Účastníci jsou rozděleni do malých skupin, kde jim jsou následně přiděleny role, kdo kterých se mají hypoteticky vcítit a mají se v rámci své role rozhodovat, v průběhu hry probíhají diskuse či hlasování. Účelem hry je přimět účastníky zamyslet se nad danou problematikou jiným pohledem, aby mohlo dojít k lepšímu průniku očekávání všech účastníků, ať už jsou v jakékoliv roli.

Jednoznačnou výhodou této techniky je to, že má vést k naleznutí schody, výhodný je i fakt, že tato technika umožňuje provést dle potřeby, jak prezenční formu, tak i online formu. Jako značnou nevýhodu této metody lze označit to, že technika vyžaduje aktivní přístup všech účastníků. Tuto techniku lze zařadit hned do několika skupin, a to do skupiny technik eduka-tivní explorativní a kolaborativní (Glumbíková, Špiláčková a Špačková, et al., 2021).

2.2.10 Kulaté stoly

Kulaté stoly představují metodu využívající skupinovou diskusi na danou problematiku, jak vyplývá z názvu jedná se o diskusi u stolu, tím je tedy omezen počet účastníků cca na 10-20 osob. Moderátor diskuse u této metody musí hlídat, aby každý z účastníků měl stejný prostor na projevení svého názoru, neboť tato metoda slouží k analýze různých a rozdílných názorů.

Metodu kulatých stolů, co se náročnosti provedení týká řadí do pokročilé náročnosti, neboť je zapotřebí, aby moderátorem diskuse byl někdo, kdo má pokročilé dovednosti řízení dis-kuse. Tato metoda je velmi oblíbená i díky tomu že patří do metod, které jsou méně náročné na čas. Pro realizaci kulatých stolů je nezbytné zajištění vhodných prostor a vhodného stolu tak aby na sebe všichni účastníci bez potíží viděli. Zapisovatel by měl zapsat srozumitelně průběh a výsledky kulatého stolu, tak aby byla možnost se k výsledkům posléze zpětně vracet a navazovat na ně (Centrum občanského vzdělávání, 2013).

2.2.11 Open Space

Celým názvem metoda Open Space Technology, jenž lze zkrátit na OST nebo jen na Open Space. Tato metoda představuje neformální možnost sdílení osobních zkušeností a různorodých pohledů na dané téma, přesný obsah setkání si tvoří sami účastníci. Metoda OST může být použita v široké škále počtu účastníků, v rozsahu cca 20-400 osob. OST probíhá for-mou paralelních diskusí několika skupin, jakýkoliv účastník může vyjádřit své názory, neboť tato metoda účastníkům poskytuje dostatečný prostor, který se v jiných formách diskusí už nenachází.

Výsledky jednotlivých skupin jsou následně zkompletovány a poskytnuty každému z účastníků napříč skupinami, i přesto, že účastníci této metody jsou rozděleni do skupin, tak metoda OST umožňuje účastníkům přecházet z jedné skupiny do druhé, aby měl účastník možnost najít skupinu, ve které se diskutuje o tématech, která mu jsou co nejbližší (Centrum občanského vzdělávání, 2013).

2.2.12 Webové stránky a sociální sítě

V dnešní době můžeme označit sociální sítě a webové stránky k nejjednoduššímu způsobu jakým se mohou občané zajímat o dění ve své obci či regionu, případně se prostřednictvím nich zapojit do dění na daném území. Obce i města dnes webové stránky a sociální sítě hojně využívají k prezentaci plánovaných i probíhajících akcí, k upozorňování občanů před odstávkami vody, plynu či elektřiny nebo k varování občanů před neobvyklými meteorologickými vlivy. Nejpodstatnější nevýhodou je vyloučení osob, které nepatří k osobám počítačově gramotným nebo nemají přístup k internetovému připojení. Webové stránky a sociální sítě jsou pak typickým zástupcem informativní skupiny technik (Glumbíková, Špiláčková a Špačková, et al., 2021).

2.3 Přednosti

Participací veřejnosti lze dosáhnout sklonění odborných znalostí, které přináší realizátoři projektu, ale i znalostí místních občanů dané lokality a situace, které přináší právě veřejnost. Pokud pomocí participace zapojíme veřejnost do veřejného dění a rozhodování, můžeme tím do jisté míry předcházet vandalismu či sociálním rozběrům ba dokonce můžeme participací docílit posílení sociálního dohledu, neboť při zapojení veřejnosti, dojde ke zvýšení pocitu sounáležitosti ve společnosti (Špatenková a Bolomská, 2011).

Výhodou participativního přístupu je, že zapojuje širokou škálu stakeholderů, od obyvatel všech věkových skupin, organizací a agentur, jenž projeví zájem o zapojení do dané problematiky. Participativní přístup se snaží o zvýšení informovanosti osob (Emerson, 2018).

Za využití participativních přístupů lze dosáhnout podpory a změny, tak zvaně od zdola směrem nahoru. Jak je výše uvedeno pomocí participace můžeme zvyšovat pocit sounáležitosti a participace může do jisté míry vést i ke zlepšení postavení osob nezáživných, kterým dává možnost zapojit se do procesu tvorby projektu a tím se u nich vytváří pocit vlastnictví (Kadeřábková a Peková, 2012).

Participativní přístupy se vyznačují značnou mírou přizpůsobivosti a flexibility, tyto přístupy umí zareagovat na potřeby dané lokality a současnou situaci, jsou schopné zvolit vhodné techniky či metodologie. V případě zvolení starých technik je mohou přizpůsobit danému časoprostoru či vytvořit úplně nové (Glumbíková, Špiláčková a Špačková, et al., 2021).

3 ANALÝZA MÍRY PARTICIPACE OBYVATEL NA ROZVOJI VYBRANÝCH SÍDEL

Následující část stanovuje metodiku a otázky výzkumu, dále se tato část zabývá analýzou zvolených sídel.

3.1 Metodika výzkumu

Cílem bakalářské práce je vyhodnocení míry participace obyvatel na rozvoji vybraných sídel, pro účely míry participace obyvatel na rozvoji byla vybrána sídla z regionu soudržnosti Severovýchod, jmenovitě tedy z Pardubického, Královéhradeckého a Libereckého kraje. Ke zkoumání byla zvolena města, jež mají ve vybraných regionech statut ORP. Z těchto východisek byly rámci metodiky výzkumu této práce stanoveny následující otázky:

1. Jaké techniky vybraná města na úrovni ORP využívají k rozvoji?
2. Existují velké rozdíly v míře participace v regionu?
3. Následují města moderní trendy v participaci?

Na první otázku bude odpovězeno v následující části, ve které budou představeny techniky participativního plánování využívané v rámci vybraných ORP podle jednotlivě zvolených krajů, dle využívaných technik budou jednotlivým městům přiřazeny patřičné úrovně na participativním žebříku, pro přehledné zobrazení dosažených úrovní je navržena následující tabulka.

Tabulka 1 Návrh tabulky pro zobrazení dosažených úrovní na participativním žebříku.

Míra zapojení Město	Partnerství	Participace	Konzultace	Zpětná vazba	Námítky	Informovanost

Zdroj: vlastní zpracování

Pomocí navržené tabulky dojde nejprve k porovnání vybraných měst v jednotlivých krajích a následně dojde ke komparaci krajů na úrovni regionu soudržnosti Severovýchod.

Na druhou výzkumnou otázku bude odpovězeno porovnáním rozdílů mezi jednotlivými ORP nejprve u každého kraje zvlášť a pak bude následovat porovnání jednotlivých krajů v rámci regionu soudržnosti Severovýchod.

Na třetí výzkumnou otázku bude zodpovězeno po zanalyzování techniky, které města využívají ke svému rozvoji, tedy až po zjištění, zda města začleňují do rozvoje moderní trendy v participaci.

3.2 Vybrána sídla v Pardubickém kraji

V Pardubickém kraji se nachází 15 ORP a v následující části práce jsou představena jednotlivá města s technikami které v rámci participativního plánování využívají k zapojení svých obyvatel.

Česká Třebová

Město Česká Třebová využívá pro plánování techniky jako je situační analýza nebo dotazníkové šetření. Česká Třebová od roku 2022 využívá participativního rozpočtu, město pro tyto účely vyčlenilo částku 500 tisíc korun. Občané starší patnácti let a místní spolky České Třebové mohly předkládat do 15. března 2022 návrhy projektů, z níž vítězné projekty v rámci alokovaných peněz budou realizovány. Následně obyvatelé mohli přes webové stránky města hlasovat o přihlášených projektech v rámci participativního rozpočtu. Do hlasování se zapojilo přes 550 občanů, což představuje zhruba 4,3 % z oprávněných voličů, tato hodnota představuje obvyklou hodnotu účasti v prvním ročníku participativních rozpočtů pro města podobné velikosti.

Město Česká Třebová přihlášené projekty rozčlenilo do dvou kategorií, a to kategorií malé projekty a velké projekty. V rámci kategorie malé projekty byly zařazeny projekty, u kterých odhadované náklady na realizaci nepřesáhnou částku 100 tisíc korun, do kategorie velké projekty následně spadaly projekty, u kterých odhadované náklady nepřesáhnou částku 400 tisíc korun (Město Česká Třebová, 2022).

Tabulka 2 Přehled míry zapojení obyvatel v České Třebové

Míra zapojení	Partnerství	Participace	Konzultace	Zpětná vazba	Námítky	Informovanost
Město						
Česká Třebová		✓		✓	✓	✓

Zdroj: vlastní zpracování dle dat (Město Česká Třebová, 2022).

Hlinsko

Město Hlinsko využívá v rámci technik pro plánování například Desk Rerearch nebo komunikuje z veřejnosti pomocí oficiálních webových stránek a oficiálních profilů na sociálních

sítích. Hlinsko prozatím netvoří participativní rozpočty i přes to, že k tomu mělo nakročeno, když se zapojilo do projektu MA 21, nic méně svou účast v projektu současné vedení města pozastavilo (Město Hlinsko, 2022).

Tabulka 3 Přehled míry zapojení obyvatel v Hlinsku

Město \ Míra zapojení	Partnerství	Participace	Konzultace	Zpětná vazba	Námítky	Informovanost
Hlinsko					✓	✓

Zdroj: vlastní zpracování dle dat (Město Hlinsko, 2022).

Holice

Město Holice využívá pro plánování metody jako jsou specializované skupiny a k informování využívá svých webových stránek, na kterých občané naleznou i možnost vyplňovat ankety prostřednictvím metody dotazníkového šetření. Město v roce 2022 uskutečnilo druhý ročník participativního rozpočtu který se týká rozpočtu na rok 2023 a obyvatelé mohly zasílat své návrhy co by chtěly ve městě zlepšit, pravidla pro zasílání návrhů město stanovilo tak, že odhadované náklady na realizaci by neměly přesáhnout 150 tisíc korun a návrh musel být potvrzen podpisy, alespoň deseti obyvatel. Datum pro odesílání návrhů bylo stanoveno do 10. října 2022. Město vyčlenilo finanční prostředky do participativního rozpočtu na realizaci tří projektů. V průběhu roku 2022 byly realizovaný projekty z prvního ročníku participativního plánování z roku 2021 (Město Holice, 2022).

Tabulka 4 Přehled míry zapojení obyvatel v Holicích

Město \ Míra zapojení	Partnerství	Participace	Konzultace	Zpětná vazba	Námítky	Informovanost
Holice		✓	✓	✓	✓	✓

Zdroj: vlastní zpracování dle dat (Město Holice, 2022).

Chrudim

Město Chrudim využívá pro zapojení občanů techniky jako jsou specializované skupiny, strategický tým, při plánování se zapojením veřejnosti vychází město Chrudim z konceptu MA 21. Chrudim využívá od roku 2020 participativního rozpočtu, občané města mohou

navrhovat projekty a účastnit se následně vzájemných diskusí nad navrhovanými projekty a následným hlasováním zvolit vítězné projekty (Město Chrudim, 2022).

Tabulka 5 Přehled míry zapojení obyvatel v Chrudimi

Město \ Míra zapojení	Partnerství	Participace	Konzultace	Zpětná vazba	Námítky	Informovanost
Chrudim		✓	✓		✓	✓

Zdroj: vlastní zpracování dle dat (Město Chrudim, 2022).

Králíky

Město Králíky zapojuje obyvatele do plánování pomocí technik jako jsou kulaté stoly či veřejnou diskusí, své občany informuje pomocí přístupných informací na webových stránkách a sociálních sítí. Město Králíky využívá při plánování taktéž jako například Chrudim konceptu MA 21 (Město Králíky, 2022).

Tabulka 6 Přehled míry zapojení obyvatel v Králíkách

Město \ Míra zapojení	Partnerství	Participace	Konzultace	Zpětná vazba	Námítky	Informovanost
Králíky			✓		✓	✓

Zdroj: vlastní zpracování dle dat (Město Králíky, 2022).

Lanškroun

Město Lanškroun při sestavování strategického plánu využilo například techniku Desk Research, k informování občanů využívá svých webových stránek, což by ho zařadilo v participativním žebříku na první úroveň informovanosti. Od roku 2019, ale město využívá participativního rozpočtu v rámci, kterého si občané navrhnou projekty, které by rádi realizovaly. Nad přihlášené projekty město pořádá veřejné diskuse, kde s odborníky projekty doladí a hlasováním mají občané možnost rozhodnout o vítězných projektech jenž budou v rámci participativního rozpočtu realizovány. Město Lanškroun stanovilo pravidla pro přihlašované projekty, tak že návrhy může zasílat kterýkoliv občan s tím, že je stanovena maximální cena na realizaci projektů stanovená na 800 tisíc korun. Město zároveň stanovilo dvě kategorie projektů na měkké a tvrdé projekty, tvrdé projekty jsou definovány, jakou projekty investiční,

jenž musejí být realizovány na pozemcích města oproti tomu měkké projekty představují neinvestiční projekty (Město Lanškroun, 2022).

Tabulka 7 Přehled míry zapojení obyvatel v Lanškrouně

Město \ Míra zapojení	Partnerství	Participace	Konzultace	Zpětná vazba	Námitky	Informovanost
Lanškroun		✓		✓	✓	✓

Zdroj: vlastní zpracování dle dat (Město Lanškroun, 2022).

Litomyšl

Město Litomyšl zvyše popsaných techniky pro plánování využívá dotazníkové šetření a komunikuje s občany pomocí webových stránek nic méně mimo jiné i Litomyšl využívá participativních rozpočtů. V roce 2022 se v Litomyšli uskutečnil třetí ročník participativního rozpočtu. Město Litomyšl stanovilo pravidla pro participativní rozpočet takto, návrhy v Litomyšli může podat jakákoliv fyzická osoba s trvalým pobytem v ČR, která je starší 12 let, návrhy nemohou porušovat platné právní předpisy a platný územní plán nebo se dostat do kolize s již připravovanými projekty. Projekty musí být realizovatelné do jednoho roku a zároveň město stanovilo že bude v rámci participativního rozpočtu v roce 2022 vybírat dva projekty v kategorii do 50 tisíc korun a zároveň dva projekty v kategorii do 300 tisíc korun. Návrhy občané mohli zasílat elektronicky přes webové stránky města, případně občané mohli požádat o pomoc s vložením návrhu projektu i pracovníky městského úřadu. Návrhy v Litomyšli nejdříve posuzuje investiční komise a až následně po výběru investiční komise mohou hlasovat občané, hlasování probíhalo přes speciální elektronický formulář na webových stránkách města. Občané, jenž nemají přístup k internetu, mohly hlasovat za pomoci pracovníků městského úřadu či pracovníků informačního centra (Město Litomyšl, 2022).

Tabulka 8 Přehled míry zapojení obyvatel v Litomyšli

Město \ Míra zapojení	Partnerství	Participace	Konzultace	Zpětná vazba	Námitky	Informovanost
Litomyšl		✓		✓	✓	✓

Zdroj: vlastní zpracování dle dat (Město Litomyšl, 2022).

Moravská Třebová

Město Moravská Třebová využívá při plánování strategického rozvoje zejména dotazníkových šetření a webových stránek, ale i město Moravská Třebová je zapojeno do programu MA 21 a zároveň od roku 2019 tvoří participativní rozpočet. V roce 2022 město Moravská Třebová vyčlenilo ze svého rozpočtu 400 tisíc korun na realizaci projektů v rámci participativního rozpočtu a občané mohly zasílat návrhy svých projektu do výše 100 tisíc korun odhadovaných nákladů na realizaci. O projektech mohly následně občané hlasovat pomocí elektronického dotazníku, hlasování se zúčastnilo celkem 387 respondentů z toho bylo 78 hlasů neplatných, počet validních hlasů byl tedy ve skutečnosti 310 (Město Moravská Třebová, 2022).

Tabulka 9 Přehled míry zapojení obyvatel v Moravské Třebové

Město \ Míra zapojení	Partnerství	Participace	Konzultace	Zpětná vazba	Námítky	Informovanost
Moravská Třebová		✓		✓	✓	✓

Zdroj: vlastní zpracování dle dat (Město Moravská Třebová, 2022).

Pardubice

Město Pardubice využívá techniky jako jsou kulaté stoly a dotazníková šetření, či techniku Word Café, v rámci dotazníkového šetření město Pardubice zjišťovalo od občanů, jak jsou spokojeni se životem ve městě a které oblasti života by občané rádi upravili. Město Pardubice jako celek nevyužívají participativního rozpočtu. Participativní rozpočet tvoří jen některé správní obvody Pardubic (Město Pardubice, 2022).

Tabulka 10 Přehled míry zapojení obyvatel v Pardubicích

Město \ Míra zapojení	Partnerství	Participace	Konzultace	Zpětná vazba	Námítky	Informovanost
Pardubice			✓	✓	✓	✓

Zdroj: vlastní zpracování dle dat (Město Pardubice, 2022).

Polička

Město Polička využívá ke komunikaci zejména svých webových stránek a sociálních sítí. Město se snaží získat pomocí webových stránek a mobilní aplikace, námitky od svých občanů. Dále město získává zpětnou vazbu i za využití například dotazníkových šetření (Město Polička, 2022).

Tabulka 11 Přehled míry zapojení obyvatel v Poličce

Město \ Míra zapojení	Partnerství	Participace	Konzultace	Zpětná vazba	Námitky	Informovanost
Polička				✓	✓	✓

Zdroj: vlastní zpracování dle dat (Město Polička, 2022).

Přelouč

Město Přelouč v rámci strategického plánování rozvoje využívá kromě webových stránek, specializované skupiny a také provedlo průzkum spokojenosti formou dotazníkového šetření. Na dotazníky odpovědělo 170 respondentů starší 18 let, celkový počet respondentů tvořily z 48 % ženy a 52 % respondentů byli muži. Ke komunikaci město využívá svých oficiálních webových stránek města. Město Přelouč na participativním žebříku dosahuje všech prvních čtyř úrovní od informovanosti po konzultaci (Město Přelouč, 2022).

Tabulka 12 Přehled míry zapojení obyvatel v Přelouči

Město \ Míra zapojení	Partnerství	Participace	Konzultace	Zpětná vazba	Námitky	Informovanost
Přelouč			✓	✓	✓	✓

Zdroj: vlastní zpracování dle dat (Město Přelouč, 2022).

Svitavy

Město Svitavy využilo při tvorbě strategického plánování specializované skupiny odborníků, při které vycházelo z provedené techniky Desk Research. Město ke komunikaci se svými

občany vyžívá mimo jiné oficiálních webových stránek a oficiálních profilů na sociálních sítích (Město Svitavy, 2022).

Tabulka 13 Přehled míry zapojení obyvatel ve Svitavách

Město \ Míra zapojení	Partnerství	Participace	Konzultace	Zpětná vazba	Námítky	Informovanost
Svitavy			✓		✓	✓

Zdroj: vlastní zpracování dle dat (Město Svitavy, 2022).

Ústí nad Orlicí

Město Ústí nad Orlicí při plánování rozvoje využívá metody Desk Research, specializované skupiny a dotazníkové šetření. V Ústí nad Orlicí v roce 2022 realizovali první ročník participativního rozpočtu. Město vyčlenilo do participativního rozpočtu 800 tisíc korun, s tím, že občané města mohli přihlašovat projekty ve dvou kategoriích, a to projekty v kategorii do 100 tisíc korun a druhou kategorií jsou projekty, jejichž odhadované náklady nepřesáhnou částku 300 tisíc korun, o vítězném projektu rozhodovali občané města pomocí hlasování. V kategorii do 100 tisíc korun byly vybrány dva projekty a v druhé kategorii do 300 tisíc korun byly přijaty taktéž dva projekty (Město Ústí nad Orlicí, 2022).

Tabulka 14 Přehled míry zapojení obyvatel v Ústí nad Orlicí

Město \ Míra zapojení	Partnerství	Participace	Konzultace	Zpětná vazba	Námítky	Informovanost
Ústí nad Orlicí		✓	✓	✓	✓	✓

Zdroj: vlastní zpracování dle dat (Město Ústí nad Orlicí, 2022).

Vysoké Mýto

Město Vysoké Mýto při svém strategickém plánování využilo metody Desk Research nebo dotazníkové šetření, v rámci, kterého získávalo zpětnou vazbu od občanů. Šetření se týkalo toho, jak se jim ve městě žije. Průměrný věk respondentů byl 39,4 let a šlo z 55 % o ženy

a z 45 % o muže. Občané města naleznou na oficiálních webových stránkách města potřebné informace a možnosti, jak město kontaktovat (Město Vysoké Mýto, 2022).

Tabulka 15 Přehled míry zapojení obyvatel ve Vysokém Mýtě

Míra zapojení	Partnerství	Participace	Konzultace	Zpětná vazba	Námítky	Informovanost
Město						
Vysoké Mýto				✓	✓	✓

Zdroj: vlastní zpracování dle dat (Město Vysoké Mýto, 2022).

Žamberk

Město Žamberk používá k informování svých občanů svých webových stránek nebo oficiální profily na sociálních sítích. Město Žamberk podobně jakou například v České Třebové nebo v Ústí nad Orlicí, v roce 2022 uskutečnilo první ročník participativního rozpočtu. V Žamberku se v první ročníku sešlo celkem sedmu projektu z toho dva, ale nesplňovaly podmínky participativního rozpočtu, a tak nebyli obyvatelům doporučeny k hlasování. Obyvatelé následně zvolili jako úspěšné tři projekty, hlasování probíhalo prostřednictvím mobilního rozhlasu. Město Žamberk do prvního ročníku vyčlenilo 800 tisíc korun a už nyní se chystá na druhý ročník participativního rozpočtu, tedy pro rok 2023, neboť městu nápady a tipy, které občané v rámci projektů zaslali městu, poskytují zpětnou vazbu (Město Žamberk, 2022).

Tabulka 16 Přehled míry zapojení obyvatel v Žamberku

Míra zapojení	Partnerství	Participace	Konzultace	Zpětná vazba	Námítky	Informovanost
Město						
Žamberk		✓		✓	✓	✓

Zdroj: vlastní zpracování dle dat (Město Žamberk, 2022).

V následující tabulce je přehledně zobrazeno porovnání všech vybraných měst v rámci Pardubického kraje na jednotlivých úrovních participativního žebříku. Z výše uvedeného vyplývá, že z patnácti měst Pardubického kraje, že jen osm využívá participativního rozpočtu. Města, která využívají participativní rozpočet jsou Česká Třebová, Holic, Chrudim, Lanškroun, Litomyšl, Moravská Třebová, Ústí nad Orlicí a Žamberk, města díky tomu dosahují na participativním žebříku, až na úroveň participace. Zároveň je zřejmé, že všechna města obecně dosahují prvních dvou příček informovanosti a námitek. V dnešní době není vůbec problematické občany informovat pomocí informačních technologií, jako jsou webové stránky, mobilní aplikace nebo oficiální profily na sociálních sítích, v rámci, kterých mohou občané

poměrně jednoduše vznášet námitky. Naprosto nejnižší úroveň participace dosahuje v rámci Pardubického kraje město Hlinsko. Ze zjištěného je zřejmé že v Pardubickém kraji rok od roku roste počet měst jenž začleňují participativní rozpočet, vybraná města v tomto kraji tedy následují moderní trendy v participaci.

Tabulka 17 Shrnutí vybraných měst Pardubického kraje a jejich umístění na participativním žebříku

Město \ Míra zapojení	Partnerství	Participace	Konzultace	Zpětná vazba	Námitky	Informovanost
Česká Třebová		✓		✓	✓	✓
Hlinsko					✓	✓
Holice		✓	✓	✓	✓	✓
Chrudim		✓	✓		✓	✓
Králíky			✓		✓	✓
Lanškroun		✓		✓	✓	✓
Litomyšl		✓		✓	✓	✓
Moravská Třebová		✓		✓	✓	✓
Pardubice			✓	✓	✓	✓
Polička				✓	✓	✓
Přelouč			✓	✓	✓	✓
Svitavy			✓		✓	✓
Ústí nad Orlicí		✓	✓	✓	✓	✓
Vysoké Mýto				✓	✓	✓
Žamberk		✓		✓	✓	✓

Zdroj: vlastní zpracování.

3.3 Vybraná sídla v Královéhradeckém kraji

Obdobně jako v Pardubickém kraji se i v Královéhradeckém kraji nachází 15 ORP a analogicky, jako v předchozím případě, jsou v následující části práce představena jednotlivá města s technikami, jenž v rámci participativního plánování využívají k zapojení svých občanů.

Broumov

Město Broumov v rámci strategického plánování využilo v roce 2020 techniky jako bylo dotazníkové šetření, Desk Research, kterou konzultovalo s občany nebo Broumov použil i techniku World Café nad mapou, a i město Broumov má webové stránky na kterých mohou občané získávat informace či kontaktovat město se svými námitkami (Město Broumov, 2022).

Tabulka 18 Přehled míry zapojení obyvatel v Broumově

Město \ Míra zapojení	Partnerství	Participace	Konzultace	Zpětná vazba	Námitky	Informovanost
Broumov			✓	✓	✓	✓

Zdroj: vlastní zpracování dle dat (Město Broumov, 2022).

Dobruška

Město Dobruška provedlo formou dotazníkového šetření průzkum spokojenosti, kterého se zúčastnilo 444 respondentů z nichž bylo 219 mužů a 205 žen, zbytek respondentů na genderovou otázku neodpovědělo. Z průzkumu spokojenosti vyplynulo že, 67 % respondentů z řad obyvatel je s životem ve městě spíše spokojeno, 31 % velmi spokojeno a pouze 2 % respondentů je nespokojeno. Dále město Dobruška využilo pro plánování situační analýzu (Město Dobruška, 2022).

Tabulka 19 Přehled míry zapojení obyvatel v Dobrušce

Město \ Míra zapojení	Partnerství	Participace	Konzultace	Zpětná vazba	Námitky	Informovanost
Dobruška				✓	✓	✓

Zdroj: vlastní zpracování dle dat (Město Dobruška, 2022).

Dvůr Králové nad Labem

Město Dvůr Králové nad Labem v roce 2021 uskutečnilo první ročník participativního rozpočtu, v rámci participativního rozpočtu rozdělilo projekty do dvou kategorií na investiční a neinvestiční projekty a stanovilo hodnotu maximální výši nákladů na realizaci jednoho projektu na 500 tisíc korun. Návrhy mohly podávat obyvatelé města, kteří byli v den podání starší patnácti let. Pro investiční projekty byla městem stanoveny následující pravidla, tyto projekty musely být realizovány na pozemcích či v objektech, které jsou ve vlastnictví města Dvůr Králové nad Labem a zároveň tyto projekty nesměly přijít do kolize s připravovanými projekty. Na neinvestiční projekty bylo umožněno žádat podporu na kulturní, sportovní a volnočasové aktivity. Hlasování probíhalo pouze elektronicky za pomoci formuláře, který byl k dostání na webových stránkách města. V případě, že si obyvatelé nebyly při podávání projektu jistí správností, mohli požádat na městském úřadě o konzultaci svého návrhu. Město Dvůr Králové nad Labem při strategickém plánování využilo dotazníkového šetření, jehož závěry následně konzultovalo s občany města na veřejném projednání, kde měli občané možnost vyjádřit svůj názor (Město Dvůr Králové nad Labem, 2022).

Tabulka 20 Přehled míry zapojení obyvatel ve Dvoře Králové nad Labem

Míra zapojení	Partnerství	Participace	Konzultace	Zpětná vazba	Námítky	Informovanost
Město						
Dvůr Králové nad Labem		✓	✓	✓	✓	✓

Zdroj: vlastní zpracování dle dat (Město Dvůr Králové nad Labem, 2022).

Hořice

Město Hořice využilo pro sestavování strategického plánu techniku dotazníkového šetření, které distribuovalo mezi obyvatele města a místní podnikatele, dotazníky distribuovalo město mezi 1305 respondentů z řad obyvatel a jejich návratnost ve vyplněném stavu činila 100 %, z řad podnikatelů město získalo pouze 52 vyplněných dotazníků, což pro vyhodnocení nebylo dostačující. Město tak přistoupilo k realizaci polostrukturovaných rozhovorů se zástupci jednotlivých odborů městského úřadu a zástupci příspěvkových organizací města,

při sestavování plánu byly sestaveny specializované komise v rámci, kterých byl následně projednáván (Město Hořice, 2022).

Tabulka 21 Přehled míry zapojení obyvatel v Hořicích

Město \ Míra zapojení	Partnerství	Participace	Konzultace	Zpětná vazba	Námítky	Informovanost
Hořice			✓	✓	✓	✓

Zdroj: vlastní zpracování dle dat (Město Hořice, 2022).

Hradec Králové

Město Hradec Králové při plánování využilo metody jako jsou kulaté stoly, specializované skupiny nebo techniku Desk Research. Město se v rámci pracovních skupin zaměřilo hned na několik oblastí, kterými byly například konkurence schopnost města, oblast zdraví, školství, kultury či sportu, další oblastí byla dopravní a technická infrastruktura nebo bezpečnost. Výstupy specializovaných skupin byly následně veřejně projednány a občané města mohly výstupy specializovaných skupin připomínkovat, případně vznášet k nim své návrhy a připomínky. Následně se konalo setkání za pomoci metody kulatých stolu, kterého se zúčastnilo přes 70 občanů města Hradec Králové, v průběhu diskuse občané diskutovali o potřebách, které vnímají jako klíčové oblasti rozvojem města a celkem se touto metodou podařilo předat 48 podnětů, které pomohou rozvoji města (Město Hradec Králové, 2022).

Tabulka 22 Přehled míry zapojení obyvatel v Hradci Králové

Město \ Míra zapojení	Partnerství	Participace	Konzultace	Zpětná vazba	Námítky	Informovanost
Hradec Králové			✓	✓	✓	✓

Zdroj: vlastní zpracování dle dat (Město Hradec Králové, 2022).

Jaroměř

Město Jaroměř v rámci plánování zapojilo své občany za pomoci dotazníkového šetření na svých webových stránkách, které město Jaroměř využívá nejen k informování obyvatel, občané městu prostřednictvím nich mohou zasílat i své námítky. Občané města mohou za účelem

informovanosti využívat i mobilní aplikaci V obraze – vím co se děje, která přináší přehled aktualit z města a okolí na jednom místě (Město Jaroměř, 2022).

Tabulka 23 Přehled míry zapojení obyvatel v Jaroměři

Město \ Míra zapojení	Partnerství	Participace	Konzultace	Zpětná vazba	Námitky	Informovanost
Jaroměř				✓	✓	✓

Zdroj: vlastní zpracování dle dat (Město Jaroměř, 2022).

Jičín

Město Jičín v rámci plánování využilo techniku Desk Research, při zpracování současného strategického plánu pro rozvoj města se zavázalo k podpoře participace s tím, že si tento závazek dalo město do priorit, jako aktivitu, která má vést k zapojování obyvatel města Jičín do rozhodovacích procesů. Město prozatím nevyužívá metody, které by ho mohly na participativním žebříčku posunout na vyšší příčky, i když je z jeho cílů vidět, že v blízké budoucnosti bude usilovat o vyšší míru participace (Město Jičín, 2022).

Tabulka 24 Přehled míry zapojení obyvatel v Jičíně

Město \ Míra zapojení	Partnerství	Participace	Konzultace	Zpětná vazba	Námitky	Informovanost
Jičín					✓	✓

Zdroj: vlastní zpracování dle dat (Město Jičín, 2022).

Kostelec nad Orlicí

Město Kostelec nad Orlicí v rámci plánování zapojilo občany formou dotazníkového šetření, které proběhlo interaktivní formou s vyškolenými moderátory, kteří za využití precizně strukturovaných dotazníků, měly za úkol shromáždit co nejvíce názorů od obyvatel města. Cílem bylo získat odpovědi od obyvatel s co nejrozdílnějšími zájmy, zkušenostmi, či od obyvatel z nejrůznějších socio-ekonomických podmínek. Moderátorům se podařilo získat 91 dotazníků

jenž reflektovaly názory a připomínky nejrůznorodějších skupin obyvatel (Město Kostelec Nad Orlicí, 2022).

Tabulka 25 Přehled míry zapojení obyvatel v Kostelci nad Orlicí

Město \ Míra zapojení	Partnerství	Participace	Konzultace	Zpětná vazba	Námítky	Informovanost
Kostelec nad Orlicí				✓	✓	✓

Zdroj: vlastní zpracování dle dat (Město Kostelec Nad Orlicí, 2022).

Náchod

Město Náchod využilo pro plánování dotazníkového šetření v rámci, kterého se občanů města dotazovalo na to, jak jsou se životem ve městě spokojeni a co by rádi občané zlepšili. Obyvatelé města naleznou všechny strategické dokumenty rozvoje na webových stránkách města (Město Náchod, 2022).

Tabulka 26 Přehled míry zapojení obyvatel v Náchodě

Město \ Míra zapojení	Partnerství	Participace	Konzultace	Zpětná vazba	Námítky	Informovanost
Náchod				✓	✓	✓

Zdroj: vlastní zpracování dle dat (Město Náchod, 2022).

Nová Paka

Město Nová paka vychází při plánování z metody Desk Research, a při zpracování strategického plánu vycházelo z dat Českého statistického úřadu, zejména z informací získaných z pravidelného sčítání lidu, domů a bytů. Město na participativním žebříku dosahuje úrovně jako je informovanost a námítky, a to díky tomu že s občany komunikuje za pomoci webových stránek nebo oficiálních profilů města na sociálních sítí (Město Nová Paka, 2022).

Tabulka 27 Přehled míry zapojení obyvatel v Nové Pace

Město \ Míra zapojení	Partnerství	Participace	Konzultace	Zpětná vazba	Námítky	Informovanost
Nová Paka					✓	✓

Zdroj: vlastní zpracování dle dat (Město Nová Paka, 2022).

Nové Město nad Metují

Nové Město nad Metují zapojilo občany do plánování za pomoci dotazníkových šetření, kdy se město zajímalo o průzkum spokojenosti, a to jak z řad občanů, tak i průzkum podnikatelského prostředí ve městě. V Novém Městě nad Metují využili i situační analýzy, kterou následně pro účely strategického plánování komparovali s výsledky průzkumu spokojenosti a podnikatelského prostředí. Občané města mohou využívat přehledně zpracovaných webových stránek nebo již zmíněné mobilní aplikace V obraze (Město Nové Město nad Metují, 2022).

Tabulka 28 Přehled míry zapojení obyvatel v Novém Městě nad Orlicí

Město \ Míra zapojení	Partnerství	Participace	Konzultace	Zpětná vazba	Námítky	Informovanost
Nové Město nad Metují				✓	✓	✓

Zdroj: vlastní zpracování dle dat (Město Nové Město nad Metují, 2022).

Nový Bydžov

Město Nový Bydžov pro plánování využilo specializované skupiny, tyto skupiny následně sestavily základní priority, ze kterých město následně vycházelo při sestavování strategického plánu, město do plánování zapojilo občany, a to do fáze projednávání. Město Nový Bydžov má přehledně zpracované webové stránky, přes které své obyvatele informuje a na nichž zveřejňuje všechny strategické dokumenty (Město Nový Bydžov, 2022).

Tabulka 29 Přehled míry zapojení obyvatel v Novém Bydžově

Město \ Míra zapojení	Partnerství	Participace	Konzultace	Zpětná vazba	Námítky	Informovanost
Nový Bydžov			✓		✓	✓

Zdroj: vlastní zpracování dle dat (Město Nový Bydžov, 2022).

Rychnov nad Kněžnou

Město Rychnov nad Kněžnou využilo při strategickém plánování techniku Desk Research a využilo data například ČSÚ, Úřadu práce a dalších veřejně dostupných databází. Občané mohou

ke kontaktování a získání informací od úřadu využít například webových stránek města nebo jeho sociálních sítí (Město Rychnov nad Kněžnou, 2022).

Tabulka 30 Přehled míry zapojení obyvatel v Rychnově nad Orlicí

Město \ Míra zapojení	Partnerství	Participace	Konzultace	Zpětná vazba	Námitky	Informovanost
Rychnov nad Kněžnou					✓	✓

Zdroj: vlastní zpracování dle dat (Město Rychnov nad Kněžnou, 2022).

Trutnov

Město Trutnov využilo zapojení občanů na dění ve městě formou dotazníkového šetření, jenž zjišťoval názor a podněty občanů k projektu na revitalizaci oblasti zvané Zelená Louka. Ve městě Trutnov se jednalo o první projekt, s tak významným zapojením občanů do plánování a rozhodování města. S výsledky šetření byly obyvatelé dané oblasti seznámení formou veřejné prezentace a následné diskuse, která se uskutečnila 19.10.2022 v místní MŠ, kde byla kapacita cca 200 míst. Data, která v rámci průzkumu vznikla, budou sloužit jako primární podklady pro urbanisticko-dopravní studii, na jejímž základě bude následně město Trutnov realizovat navržená řešení pro revitalizaci dané lokality (Město Trutnov, 2022).

Tabulka 31 Přehled míry zapojení obyvatel v Trutnově

Město \ Míra zapojení	Partnerství	Participace	Konzultace	Zpětná vazba	Námitky	Informovanost
Trutnov			✓	✓	✓	✓

Zdroj: vlastní zpracování dle dat (Město Trutnov, 2022).

Vrchlabí

Město Vrchlabí při zpracování strategického plánu využilo situační analýzy, ve které zmapovalo aktuální stav a vývoj v rámci všech významných oblastí života ve městě. Následně město vytvořilo podklady, které sloužily pro realizaci strategické vize. Město komunikuje

s občany za pomoci webových stránek, na kterých mohou občané najít i možnost, jak kontaktovat město například se svými připomínkami (Město Vrchlabí, 2022).

Tabulka 32 Přehled míry zapojení obyvatel ve Vrchlabí

Město \ Míra zapojení	Partnerství	Participace	Konzultace	Zpětná vazba	Námítky	Informovanost
Vrchlabí				✓	✓	✓

Zdroj: vlastní zpracování dle dat (Město Vrchlabí, 2022).

V následující tabulce je přehledně zobrazeno porovnání všech vybraných měst v rámci Královehradeckého kraje na jednotlivých úrovních participativního žebříku. Z výše uvedeného vyplývá, že z patnácti měst v Královehradeckém kraji využívá participativní rozpočet pouze město Dvůr Králové nad Labem a díky tomu na participativním žebříku dosahuje, až na úroveň participace. Oproti tomu nejmenší úrovně dosahují města Jičín, Nová Paka a Rychnov nad Kněžnou. Jako v předchozím případě u Pardubického kraje i v případě Královehradeckého kraje všechna vybraná sídla dosahují na participativním žebříku úrovně informovanosti a námitek.

Tabulka 33 Shrnutí vybraných měst Královehradeckého kraje a jejich umístění na participativním žebříku

Město \ Míra zapojení	Partnerství	Participace	Konzultace	Zpětná vazba	Námítky	Informovanost
Broumov			✓	✓	✓	✓
Dobruška				✓	✓	✓
Dvůr Králové n. Labem		✓	✓	✓	✓	✓
Hořice			✓	✓	✓	✓
Hradec Králové			✓	✓	✓	✓
Jaroměř				✓	✓	✓
Jičín					✓	✓
Kostelec n. Orlicí				✓	✓	✓
Náchod				✓	✓	✓
Nová Paka					✓	✓
Nové Město n. Metují				✓	✓	✓
Nový Bydžov			✓		✓	✓
Rychnov n. Kněžnou					✓	✓
Trutnov			✓	✓	✓	✓
Vrchlabí				✓	✓	✓

Zdroj: vlastní zpracování.

3.4 Vybraná sídla v Libereckém kraji

V Libereckém kraji se nachází 10 ORP. Jako u předchozích dvou krajů i u Libereckého kraje jsou v následujícím textu představena jednotlivá sídla a techniky, které využívají pro zapojování občanů do plánování a rozvoje.

Česká Lípa

Město Česká Lípa využilo při plánování rozvoje města v rámci strategického plánu následující techniky. Nejdříve město provedlo Desk Research, ze které dále město vycházelo. V dalším kroku město Česká Lípa využilo techniku World Café nad mapou, ve které s obyvateli řešilo problematiku toho, které části města obyvatelé vnímají pozitivně nebo naopak negativně. Obyvatelé mohli v mapě vyznačovat zelenou barvou jednotlivé objekty, ulice nebo třeba části města, které vnímají pozitivně a červenou barvou ty, které vnímají negativně. Město tím zjistilo místa, na které by se mělo zaměřit, aby zlepšilo jejich vnímání mezi obyvateli. Město Česká Lípa využilo také dotazníkového šetření, ve kterém zjišťovalo od občanů, jak se jim ve městě žije a jaké aspekty života ve městě by chtěly zlepšit. Občané měly možnost zapojit se do tvorby strategického plánu města pomocí techniky kulaté stoly na veřejném projednání. V České Lípě tak měly občané na tvorbě strategického plánu poměrně významný podíl.

Česká Lípa využívá k efektivnímu informování a komunikaci s občany kromě svých webových stránek i informačního systému MINIPOLIS, jehož mobilní aplikaci si mohou občané stáhnout do svých telefonů a v jedné aplikaci, pak mají k dispozici nejnovější informace týkající se města. Mohou zde najít i výstrahu ČHMÚ, tipy na výlety a také, zde mohou vznášet své podněty a hlásit závady (Město Česká Lípa, 2022).

Tabulka 34 Přehled míry zapojení obyvatel v České Lípě

Míra zapojení	Partnerství	Participace	Konzultace	Zpětná vazba	Námítky	Informovanost
Město						
Česká Lípa			✓	✓	✓	✓

Zdroj: vlastní zpracování dle dat (Město Česká Lípa, 2022).

Frýdlant

Město Frýdlant své obyvatelstvo do plánování nikterak více nezapojilo, neboť při sestavování strategických dokumentů pro rozvoj města využilo techniku Desk Research pro kterou, čerpalo data zejména ze zdrojů ČSÚ a dalších databází, které jsou veřejně dostupné.

Město Frýdlant se tak na participativním žebříku umístilo pouze na příčkách informovanosti a námitek (Město Frýdlant, 2022).

Tabulka 35 Přehled míry zapojení obyvatel ve Frýdlantu

Město \ Míra zapojení	Partnerství	Participace	Konzultace	Zpětná vazba	Námítky	Informovanost
Frýdlant					✓	✓

Zdroj: vlastní zpracování dle dat (Město Frýdlant, 2022).

Jablonec nad Nisou

Město Jablonec nad Nisou v roce 2019 uspořádalo první ročník participativního rozpočtu, ve kterém občané prostřednictvím osadních výborů mohli navrhnout své požadavky. Ročník participativního rozpočtu pro rok 2020 byl silně ovlivněn pandemií COVID-19, neboť protipandemická opatření neumožňovala městu pořádat veřejná setkání a diskuse s občany. Přesto se v rámci participativního rozpočtu podařilo zdárně realizovat celkem šest projektů za necelých 400 tisíc korun. V Jablonci nad Nisou se v roce 2021 projevila stoupající obliba participativního rozpočtu a město utratilo v rámci participativního rozpočtu 870 tisíc korun, což je zatím nejvyšší objem prostředků, které město Jablonec nad Nisou prostřednictvím participativního rozpočtu rozdělilo. Rok 2022 se nese ve znamení projektů zaměřených na ekologii a město letos prozatím realizovalo projekty v hodnotě cca 343 tisíc korun. Město i v rámci strategického plánování spolupracuje s občany. Například strategický plán projednávalo s občany na veřejném zasedání, na kterém s občany diskutovalo nad jejich dotazy a návrhy. Město zároveň využilo i dotazníkového šetření veřejnosti (Město Jablonec nad Nisou, 2022).

Tabulka 36 Přehled míry zapojení obyvatel v Jablonci nad Nisou

Město \ Míra zapojení	Partnerství	Participace	Konzultace	Zpětná vazba	Námítky	Informovanost
Jablonec nad Nisou		✓	✓	✓	✓	✓

Zdroj: vlastní zpracování dle dat (Město Jablonec nad Nisou, 2022).

Jilemnice

Město Jilemnice zapojilo občany při sestavování strategického plánu formou dotazníkového šetření, které město provedlo při zpracování analytické části dokumentu. Veřejnost se mohla po celou dobu tvorby dokumentu vyjadřovat ke zpracovaným návrhům

prostřednictvím webových stránek města nebo případně osobně na městském úřadu. Dříve zmíněné dotazníkové šetření se ve městě Jilemnici zaměřilo na tři skupiny, konkrétně na veřejnost z řad obyvatel města a dále na místní podnikatele a na nestátní neziskové organizace působící ve městě. Podobně jako v již dříve zmíněných městech, tak i Jilemnice využívá možnosti informovat občany pomocí mobilní aplikace V obraze (Město Jilemnice, 2022).

Tabulka 37 Přehled míry zapojení obyvatel v Jilemnici

Město \ Míra zapojení	Partnerství	Participace	Konzultace	Zpětná vazba	Námítky	Informovanost
Jilemnice				✓	✓	✓

Zdroj: vlastní zpracování dle dat (Město Jilemnice, 2022).

Liberec

Město Liberec v roce 2020 uspořádalo první ročník participativního rozpočtu, do kterého se zapojilo cca 3422 obyvatel a sešlo se v něm celkem 29 projektu, které vzešly z řad obyvatel města. O vítězných projektech rozhodli obyvatelé hlasováním, v němž vybrali celkem 12 vítězných projektorů. Projekty město rozdělilo do dvou kategorií. Na malé projekty, tam se řadily projekty jejichž odhadované náklady byly do 150 tisíc korun a na velké projekty do výše odhadovaných nákladů do jednoho milionu korun. V rámci projektů, které obyvatelé zvolili, byly čtyři projekty z kategorie malé a osm projektů v kategorii velké. Ve druhém ročníku v roce 2021 obyvatelé Liberce zaslali celkem 50 návrhů. Do hlasování postoupilo 40 projektů, neboť 10 projektů bylo vyřazeno kvůli nedodržení pravidel pro navrhované projekty. Hlasování se zúčastnilo 3739 občanů, kteří vybrali celkem 11 projektů v celkové hodnotě 5 milionů korun.

V roce 2021 město připravilo úpravu pravidel participativního rozpočtu a obyvatelé volili návrhy projektů v rámci participativního rozpočtu na období 2021-2022. V tomto dvouletém období bude město Liberec realizovat projekty ve výši 5 milionů korun. Město také upravilo pravidla, k již zmíněnému rozdělení na malé a velké projekty. Město opravilo podmínky, že malé projekty byly ty projekty, které měly náklady na realizaci v rozmezí od 40 do 200 tisíc korun a maximální částka alokovaná pro malé projekty činila 1 milion korun. Náklady na realizaci velkých projektů byly pak v rozmezí od 200 tisíc do 1 milion korun a maximální částka alokovaná pro velké projekty představovala 4 miliony korun. Obdobně jako v jiných městech využívajících participativního rozpočtu i v Liberci návrhy nesměly být v rozporu se strategickým a územním plánem města. Návrhy musely být realizovatelné ve dvouletém období. Pravidla pro hlasování město stanovilo následujícím způsobem, tak že hlasování se mohli zúčastnit

obyvatelé města, kteří jsou starší 15 let. Hlasování probíhalo formou elektronickou přes webové rozhraní stránky Tvoříme Liberec, nebo na městském úřadu za asistence zaměstnanců úřadu. Podrobné výsledky mohou následně obyvatelé vidět po přihlášení do platformy Mobilní rozhlas.

Při sestavování strategického dokumentu město Liberec využilo techniky jako specializované skupiny dotazníkové šetření, ve kterém město zjišťovalo míru spokojenosti se životem ve městě a zjišťovalo názory občanů města. Do tvorby strategického plánu města se mohou obyvatelé zapojit i za pomoci kulatých stolu. Obyvatelé města mohou od roku 2019 využívat mobilní aplikace Marushka pomocí níž mají možnost hlásit závady a poruchy ve městě. Při přípravě strategických dokumentů město pořádá veřejná projednání, kde mohou občané přípravu připomínkovat a podílet se tak na jejich přípravě. (Město Liberec, 2022).

Tabulka 38 Přehled míry zapojení obyvatel v Liberci

Míra zapojení	Partnerství	Participace	Konzultace	Zpětná vazba	Námítky	Informovanost
Město						
Liberec		✓	✓	✓	✓	✓

Zdroj: vlastní zpracování dle dat (Město Liberec, 2022).

Nový Bor

Město Nový Bor při zpracování strategického plánování využilo metody Desk Reserch nebo dotazníkového šetření, do kterého se zapojilo 888 obyvatel, z toho 728 respondentů využilo možnosti dotazníky vyplnit v online verzi. Město komunikuje s občany pomocí webových stránek či oficiálních profilů na sociálních sítích (Město Nový Bor, 2022).

Tabulka 39 Přehled míry zapojení obyvatel v Novém Boru

Míra zapojení	Partnerství	Participace	Konzultace	Zpětná vazba	Námítky	Informovanost
Město						
Nový Bor				✓	✓	✓

Zdroj: vlastní zpracování dle dat (Město Nový Bor, 2022).

Semily

Město Semily využívá participativního rozpočtu už od roku 2015. Pravidla pro participativní rozpočet města jsou stanovena tak, že náklady na realizaci nemohou překročit 50 % z celkové části, která byla v rámci města pro daný ročník participativního rozpočtu alokována.

Navrhované projekty samozřejmě nemohou být v rozporu s platnými právními předpisy a investiční akce musí být realizované ve veřejném prostoru na území města Semily. Výzvu město zveřejňuje na internetových stránkách, v Semilských novinách, informačním centru nebo na facebookových stránkách. Došlé návrhy posuzuje Odbor rozvoje a správy majetku Městského úřadu Semily. Hlasování o projektech probíhalo následujícími způsoby, prvním způsobem bylo hlasování na webových stránkách města Semily, kde probíhalo ověření totožnosti a věku pomocí služby moje ID, druhou možností bylo hlasování na podatelně městského úřadu, kde po ověření totožnosti obyvatel obdržel anketní hlasovací lístek. V roce 2022 bylo v rámci participativního rozpočtu doručeno 17 projektů z nichž postoupilo do hlasování 12 projektů, do hlasování se zapojilo 267 občanů tato hodnota představuje přibližně 4 % oprávněných voličů a nejstaršímu hlasujícímu bylo 92 let. Občané stabilně od roku 2015 v rámci participativních rozpočtů přerozdělují vybraným projektům částku 1 milion korun. Částka, která se nevyužije se převádí do následujícího ročníku, v roce 2023 budou obyvatelé v participativním rozpočtu rozdělovat částku 1,325 milionů korun. Město Semily pro komunikaci s občany využívá svou vlastní oficiální mobilní aplikaci s názvem SEMILY, aplikace může sloužit i jako průvodce pro turisty (Město Semily, 2022).

Tabulka 40 Přehled míry zapojení obyvatel v Semilech

Město \ Míra zapojení	Partnerství	Participace	Konzultace	Zpětná vazba	Námítky	Informovanost
Semily		✓			✓	✓

Zdroj: vlastní zpracování dle dat (Město Semily, 2022).

Tanvald

Město Tanvald v rámci strategického plánování rozvoje města využilo techniku Desk Research, kdy použilo data ČSÚ, Úřadu práce a dalších veřejných databází. Tanvald provedl také dotazníkové šetření, ve kterém se dotazoval obyvatel, jak se jim ve městě žije a jaké aspekty života ve městě by chtěli zlepšit. Dotazníkového šetření se zúčastnilo 114 obyvatel města. Obyvatelé města mohli dotazníky vyplňovat, jak v online, tak v papírové podobě. Online podoby

dotazníků využilo 72 respondentů a 42 respondentů odevzdalo dotazník v papírové podobě (Město Tanvald, 2022).

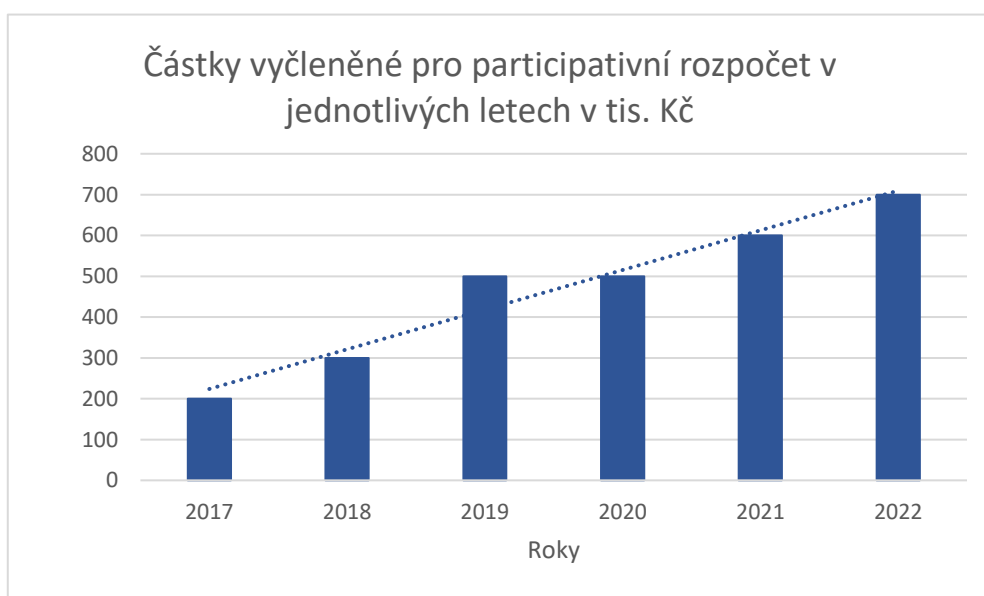
Tabulka 41 Přehled míry zapojení obyvatel v Tanvaldu

Město \ Míra zapojení	Partnerství	Participace	Konzultace	Zpětná vazba	Námítky	Informovanost
Tanvald				✓	✓	✓

Zdroj: vlastní zpracování dle dat (Město Tanvald, 2022).

Turnov

Město Turnov zavedlo participativní rozpočet již v roce 2017. Tehdy město vyčlenilo pro participativní rozpočet částku 200 tisíc korun. V dalším ročníku, pro rok 2018, město navýšilo částku pro participativní rozpočet na 300 tisíc korun. Ve třetím ročníku, pro rok 2019, došlo k dalšímu navýšení vyčleněné částky a to na 500 tisíc korun, tuto částku město ponechalo i v roce 2020. K dalšímu zvýšení částky město přistoupilo pro rok 2021, kdy částku navýšilo na 600 tisíc korun a v roce 2022 město znovu navýšilo rozpočet o 100 tisíc korun, tedy na hodnotu 700 tisíc korun (Město Turnov, 2022).

Obrázek 3 Částky vyčleněné městem Turnov na participativní rozpočet v jednotlivých letech v tis. Kč (zdroj: vlastní zpracování dle dat městského úřadu Turnov, 2022)

Město Turnov má pravidla pro participativní rozpočet aktuálně stanované následovně. Projekty dělí do dvou kategorií, první kategorie představuje projekty jejichž odhadované náklady jsou do výše 500 tisíc korun, ve druhé kategorii jsou projekty do výše předpokládaných nákladů 200 tisíc korun. Předkladatelem návrhu v první kategorii může být kdokoliv,

kdo má trvalé bydliště v Turnově a je starší 18 let, takový návrh pak musí být podpořen podpisy alespoň 20-ti obyvatel města Turnova, návrh musí samozřejmě podléhat všem platným zákonům a právním předpisům. Ve druhé kategorii mohou být předkladateli návrhu školní parlamenty, turnovské ZŠ nebo SŠ, či městský parlament mládeže. Došlé návrhy nejdříve posuzuje příslušný odbor, projekty schválené příslušným odborem, jsou na dále předmětem hlasování. Hlasování probíhá v Turnově elektronicky za pomoci aplikace MUNIPOLIS (Město Turnov, 2022).

Tabulka 42 Přehled míry zapojení obyvatel v Turnově

Město \ Míra zapojení	Partnerství	Participace	Konzultace	Zpětná vazba	Námítky	Informovanost
Turnov		✓			✓	✓

Zdroj: vlastní zpracování dle dat (Město Turnov, 2022).

Železný Brod

Město Železný Brod využilo při strategickém plánování dotazníkového šetření, ve kterém zjišťovalo názor a připomínky obyvatel na život ve městě a možnosti jeho rozvoje. Obyvatelé mohli dotazníky vyplňovat, jak v elektronické podobě, tak v tištěné formě. Město při strategickém plánování využilo vytvoření specializované skupiny. Železný Brod má na svých webových stránkách přehledně prezentované informace o rozvojových projektech, které město realizovalo, realizuje nebo plánuje realizovat. Město ke komunikaci s obyvateli využívá svých profilů na sociálních sítí (Město Železný Brod, 2022).

Tabulka 43 Přehled míry zapojení obyvatel v Železném Brodě

Město \ Míra zapojení	Partnerství	Participace	Konzultace	Zpětná vazba	Námítky	Informovanost
Železný Brod			✓	✓	✓	✓

Zdroj: vlastní zpracování dle dat (Město Železný Brod, 2022).

V následující tabulce je přehledně zobrazeno porovnání všech vybraných měst v rámci Libereckého kraje na jednotlivých úrovních participativního žebříku. Z výše uvedeného lze říci, že z vybraných deseti měst Libereckého kraje, dosahují na úroveň participace na participativním žebříku města Jablonec nad Nisou, Liberec, Semily a Turnov, neboť tato města využívají participativního rozpočtu. Nejdelsí tradici participativních rozpočtů má v Libereckém kraji město Semily, které zavedlo participativní rozpočet již v roce 2015, oproti tomu nejkratší dobu

je participativní rozpočet zaveden v samotném Liberci, kde se první ročník uskutečnil v roce 2020. V Libereckém kraji dosahuje nejnižší míry participace město Frýdlant. U měst v Libereckém kraji je zatelná tendence k růstu počtu měst využívající participativní rozpočet, který je v současnosti považován za moderní trend využívaný k participaci.

Tabulka 44 Shrnutí vybraných měst Libereckého kraje a jejich umístění na participativním žebříku

Město \ Míra zapojení	Partnerství	Participace	Konzultace	Zpětná vazba	Námítky	Informovanost
Česká Lípa			✓	✓	✓	✓
Frýdlant					✓	✓
Jablonec nad Nisou		✓	✓	✓	✓	✓
Jilemnice				✓	✓	✓
Liberec		✓	✓	✓	✓	✓
Nový Bor				✓	✓	✓
Semily		✓			✓	✓
Tanvald				✓	✓	✓
Turnov		✓			✓	✓
Železný Brod			✓	✓	✓	✓

Zdroj: vlastní zpracování.

3.5 Shrnutí vybraných sídel v rámci regionu soudržnosti Severovýchod

V regionu soudržnosti Severovýchod se nachází celkem 40 ORP, z tohoto počtu ani jedno město nedosáhlo na participativním žebříku na stupeň partnerství. Na úroveň participace dosáhlo 13 měst, na úroveň konzultace dosáhlo 17 měst a úrovně zpětné vazby, pak dosáhlo 29 měst. Všechny 40 měst dosahují na úroveň námitek a informovanosti. V následující tabulce

jsou zobrazeny ORP z regionu soudržnosti Severovýchod, na jednotlivých úrovních participativního žebříku.

Tabulka 45 Shrnutí vybraných sídel regionu soudržnosti Severovýchod

Míra zapojení	Partnerství	Participace	Konzultace	Zpětná vazba	Námítky	Informovanost
Město						
Česká Třebová		✓		✓	✓	✓
Hlinsko					✓	✓
Holice		✓	✓	✓	✓	✓
Chrudim		✓	✓		✓	✓
Králíky			✓		✓	✓
Lanškroun		✓		✓	✓	✓
Litomyšl		✓		✓	✓	✓
Moravská Třebová		✓		✓	✓	✓
Pardubice			✓	✓	✓	✓
Polička				✓	✓	✓
Přelouč			✓	✓	✓	✓
Svitavy			✓		✓	✓
Ústí n. Orlicí		✓	✓	✓	✓	✓
Vysoké Mýto				✓	✓	✓
Žamberk		✓		✓	✓	✓
Broumov			✓	✓	✓	✓
Dobruška				✓	✓	✓
Dvůr Králové n. Labem		✓	✓	✓	✓	✓
Hořice			✓	✓	✓	✓
Hradec Králové			✓	✓	✓	✓
Jaroměř				✓	✓	✓
Jičín					✓	✓
Kostelec n. Orlicí				✓	✓	✓
Náchod				✓	✓	✓
Nová Paka					✓	✓
Nové Město n. Metují				✓	✓	✓
Nový Bydžov			✓		✓	✓
Rychnov n. Kněžnou					✓	✓
Trutnov			✓	✓	✓	✓
Vrchlabí				✓	✓	✓
Česká Lípa			✓	✓	✓	✓
Frýdlant					✓	✓
Jablonec n. Nisou		✓	✓	✓	✓	✓
Jilemnice				✓	✓	✓
Liberec		✓	✓	✓	✓	✓
Nový Bor				✓	✓	✓
Semily		✓			✓	✓
Tanvald				✓	✓	✓
Turnov		✓			✓	✓
Železný Brod			✓	✓	✓	✓

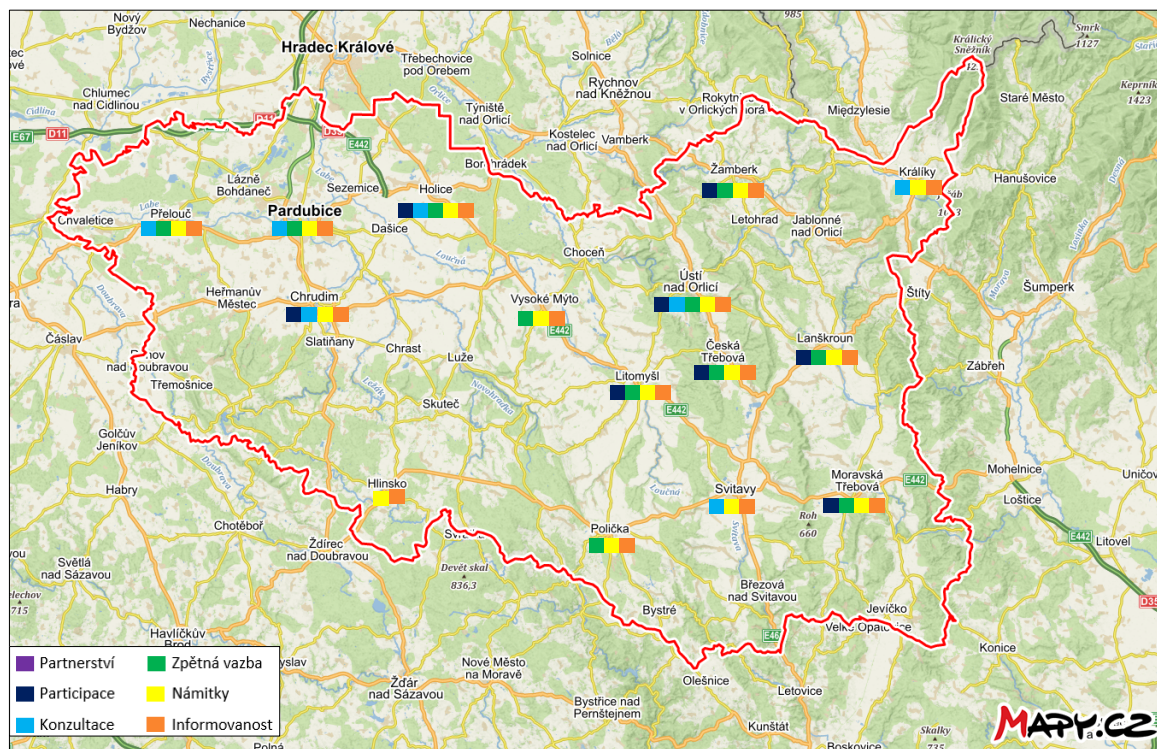
Zdroj: vlastní zpracování.

4 VYHODNOCENÍ MÍRY PARTICIPACE OBYVATEL NA ROZVOJI VYBRANÝCH SÍDEL

V následující části je provedeno vyhodnocení míry participace vybraných sídel, jenž mají statut ORP v Pardubickém, Královéhradeckém a Libereckém kraji, tyto kraje jako celek tvoří region soudržnosti Severovýchod. Pro účely komparace jednotlivých krajů je míra zapojení přepočtena na procenta.

Pardubický kraj

Z následujícího znázornění v mapě lze vidět, že se v Pardubickém kraji nachází většina měst na úrovni participace ve skupině, v této skupině jsou města Litomyšl, Lanškroun, Ústí nad Orlicí, Moravská Třebová a Žamberk. Zbývající města Pardubického kraje, jež dosahují na úroveň participace jsou v okolí města Pardubice, jsou jimi města Holicе a Chrudim. Na mapě je viditelně osamocené město Hlinsko, které dosahuje nejnižší úrovně na participativního žebříku.

Obrázek 4 Znáznornění míry participace na mapě Pardubického kraje (zdroj: vlastní zpracování dle výše uvedených dat, mapa z webu mapy.cz, 2022).

Následující tabulka zobrazuje míru zapojení na jednotlivých úrovních participativního žebříku přepočtenou na procenta pro potřeby komparace s dalšími kraji v rámci regionu soudržnosti Severovýchod. Pardubický kraj nejvíce procent dosahuje na úrovni námitek

a informovanosti a to 100 %, následuje úroveň zpětné vazby s 73,34 %, s 53,34% participace, konzultace je poté zastoupena v Pardubickém kraji v 46,67 %.

Tabulka 46 Přehled míry zapojení obyvatel v Pardubickém kraji, přepočtený na %

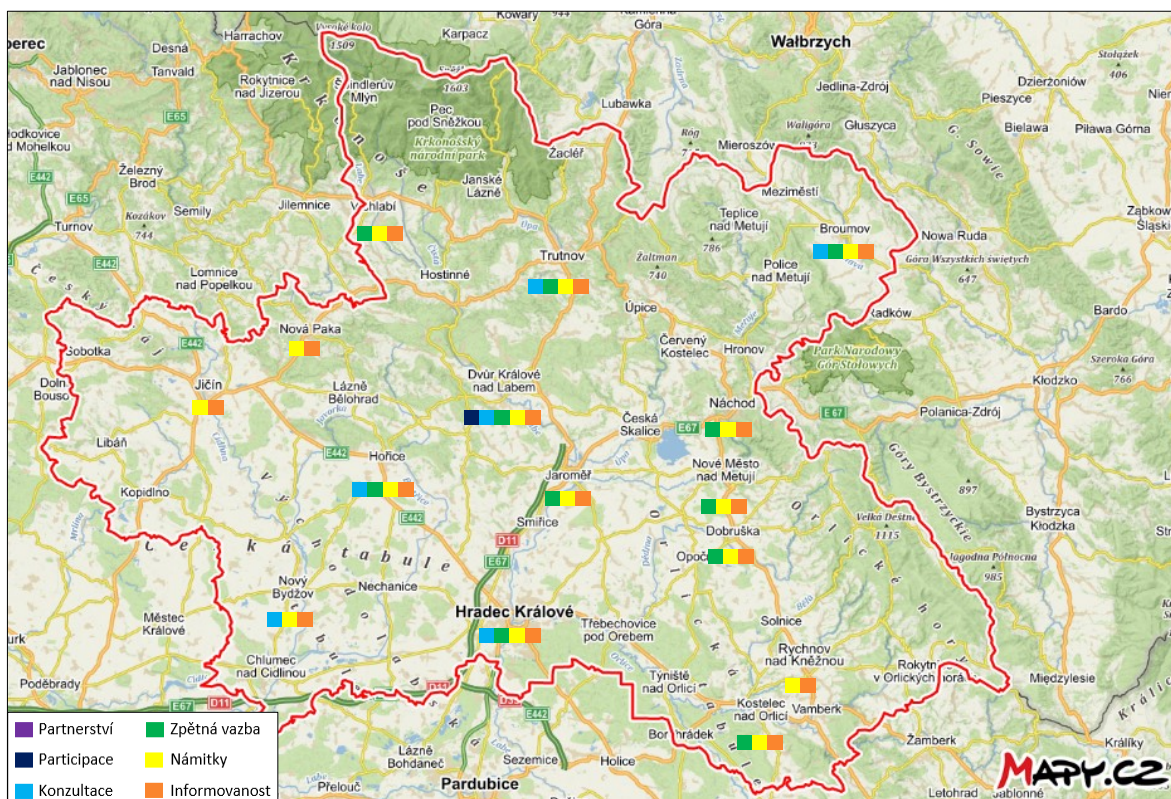
Míra zapojení v %	Partnerství	Participace	Konzultace	Zpětná vazba	Námítky	Informovanost
Kraj						
Pardubický	0 %	53,34 %	46,67 %	73,34 %	100 %	100 %

Zdroj: vlastní zpracování

Královehradecký kraj

Na následujícím zobrazení je mapa Královehradeckého kraje, z které lze viditelně vyčíst, že šest měst ze zkoumaných patnácti, na participačním žebříku dosahuje na úroveň zpětné vazby, námitek a informovanosti a až na vzdálenější Vrchlabí a Kostelec nad Orlicí tvoří města, Dobruška, Náchod, Nové Město nad Metují a Jaroměř takové malé uskupení. Města Broumov, Hořice, Hradec Králové a Trutnov dosahují oproti předchozí skupině na participačním žebříku dosahují ještě o úroveň výše, až na úroveň konzultace. Z mapy je zřejmé, že v Královehradeckém kraji dosahuje úrovně participace na participativním žebříku pouze město Dvůr Králové nad Labem. Nejnižší úrovně zapojení v Královehradeckém kraji dosahují Jičín, Nová Paka

a Rychnov nad Kněžnou, tato města dosahují na participativním řebříčku pouze úrovně informovanosti a námitek.

Obrázek 5 Znárodnění míry participace na mapě Královehradecského kraje (zdroj: vlastní zpracování, mapa z webu mapy.cz, 2022).

Jako v předchozím případě i tady následující tabulka zobrazuje míru zapojení na jednotlivých úrovních participativního žebříčku přepočtenou na procenta pro potřeby komparace s ostatními kraji v rámci regionu soudržnosti Severovýchod. Královehradecský kraj dosahuje stejně jako Pardubický kraj nejvyšší procenta na úrovni námitek a informovanosti a to 100 %, dokonce i u zpětné vazby má Královehradecský kraj stejná procenta jako Pardubický kraj a to 73,34 %, pak následuje konzultace se 40 % neboť participace je v Královehradecském kraji zastoupena pouze z 6,64 %.

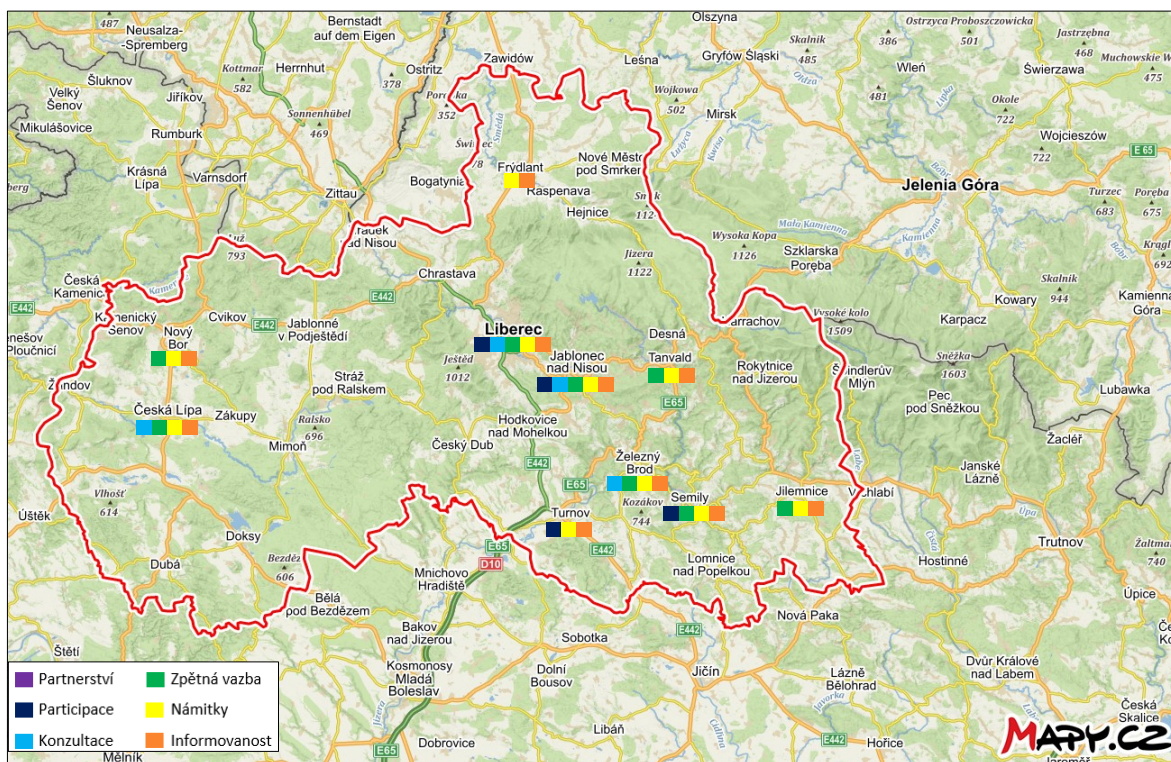
Tabulka 47 Přehled míry zapojení obyvatel v Královehradecském kraji přepočtený na %

Míra zapojení v %	Partnerství	Participace	Konzultace	Zpětná vazba	Námítky	Informovanost
Kraj						
Královehradecký	0 %	6,64 %	40 %	73,34 %	100 %	100 %

Zdroj: vlastní zpracování

Liberecký kraj

Z následujícího zobrazení na mapě Libereckého kraje je zřejmé, že úrovně participace dosahují z celkového počtu deseti měst jen čtyři města, Liberec, Jablonec nad Nisou, Turnov a Semily, z toho města Liberec a Jablonec nad Nisou dosahují od úrovně informovanosti až po úroveň participace. Tato města se na mapě nachází hned vedle sebe. Nejnižší úrovně participace dosahuje osamocené město na severu kraje, a to město Frýdlant.

Obrázek 6 Znárodnění míry participace na mapě Libereckého kraje (zdroj: vlastní zpracování, mapa z webu mapy.cz, 2022).

Analogickým způsobem, jako u předchozích dvou krajů, i zde následující tabulka zobrazuje míru zapojení na jednotlivých úrovních participativního žebříku přepočtenou na procenta pro potřeby komparace s ostatními kraji v rámci regionu soudržnosti Severovýchod. Z tabulky je zřejmé, že Liberecký kraj dosahuje nejvyšší míry zapojení na úrovni námitek a informovanosti a to míry 100 %, stejně jako v případě předchozích dvou krajů, v procentuální míře zapojení následuje úroveň zpětné vazby, která je v kraji zastoupena mírou 70 %. Nejnižších procent

míry zapojení dosahuje Liberecký kraj na úrovních konzultace a participace, které jsou v kraji zastoupeny shodně po 40 %.

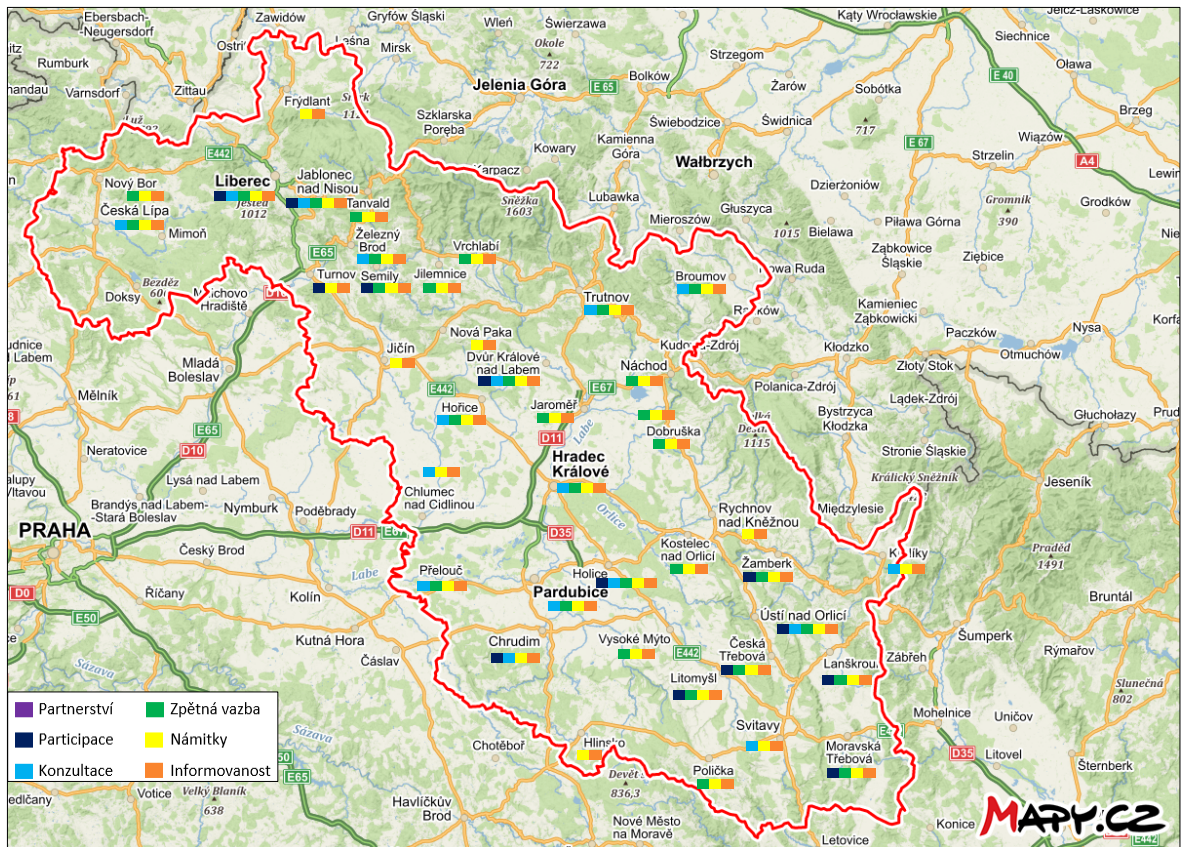
Tabulka 48 Přehled míry zapojení obyvatel v Libereckém kraji přepočtený na %

Míra zapojení v %	Partnerství	Participace	Konzultace	Zpětná vazba	Námitky	Informovanost
Kraj						
Liberecký	0 %	40 %	40 %	70 %	100 %	100 %

Zdroj: vlastní zpracování

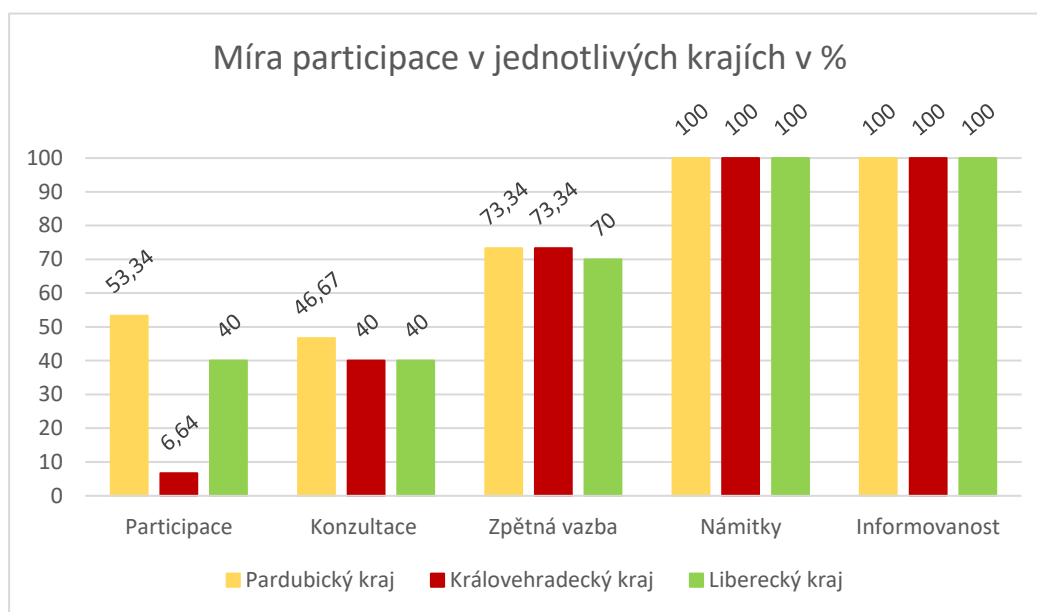
Region soudržnosti Severovýchod.

Na následujícím zobrazení mapy regionu soudržnosti Severovýchod jsou znázorněny všechny posuzované ORP s vyznačenými úrovněmi míry participace na participativním žebříku, z grafického zobrazení na mapě regionu soudržnosti je zřejmé, že ani jedno město nedosáhlo úrovně partnerství. Na zobrazení je viditelné, že nejvíce tmavě modré barvy, která značí dosažení úrovně participace, se vyskytuje v Pardubickém kraji, následuje Liberecký kraj a v Královéhradeckém kraji se na úrovni participace nachází pouze město Dvůr Králové nad Labem. Oproti tomu nejnižší dosahované úrovně participativního žebříku, informovanosti, zobrazenou barvou oranžovou a námitek, které jsou zobrazeny barvou žlutou dosahují města, která jsou spíše na okrajích svých krajů, a to město Frýdlant na severu Libereckého kraje, města Nová Paka, Jičín a Rychnov nad Kněžnou z Královéhradeckého kraje nebo město Hlinsko z Pardubického kraje.

Obrázek 7 Znázornění míry participace na mapě regionu soudržnosti Severovýchod (zdroj: vlastní zpracování, mapa z webu mapy.cz, 2022).

Následující graf zobrazuje dosaženou míru participace v porovnání jednotlivých krajů v rámci regionu soudržnosti Severovýchod. Pro graf byly využity výše uvedené hodnoty míry zapojení v jednotlivých krajích přepočteny na procenta.

Obrázek 8 Grafické znázornění míry participace přepočte na procenta (vlastní zpracování).

Z grafu jasně vyplývá, že nejvyšší míry participace dosahuje Pardubický kraj 53,34 %, druhou příčku na této úrovni participativního žebříku zaujímá Liberecký kraj, který dosahuje na 40 % a nejnižší míry participace dosahuje Královeshradecký kraj, který má pouze 6,64 %. Na úrovni konzultace má nejvyšší míru zapojení kraj Pardubický 46,67 %, o pomyslnou druhou příčku se dělí Královeshradecký kraj s Libereckým krajem a mírou zapojení 40 %. O první příčku na úrovni zpětné vazby se dělí Pardubický kraj a Královeshradecký kraj, tyto kraje dosahují míry zpětné vazby s 73,34 %, v těsném závěsu za nimi je Liberecký kraj, který má 70 %. Jak je zřejmé z grafu a výše uvedených dat a textu, tak všechna posuzovaná města dosahují na participativním žebříku úrovni námitek a informovanosti, míra zapojení ve všech krajích regionu soudržnosti Severovýchod na těchto úrovních dosahuje 100 %.

ZÁVĚR

Cílem bakalářské práce bylo vyhodnocení míry participace obyvatel na rozvoji vybraných sídel. Participativní plánování v současnosti představuje jeden z moderních nástrojů pro rozvoj měst a obcí, který zahrnuje řadu technik k zapojení široké škály stakeholderů do rozvojového procesu.

V první části práce byly osvětleny teoretické pojmy pojící se s managementem a rozvojem, v rámci, kterého jsou v práci představeny pojmy jako management, rozdělení veřejné správy nebo nástroje regionálního rozvoje. Dále jsou v teoretické části práce představeny pojmy pojící se k participativnímu plánování, zmíněny jsou zde vybrané techniky využívané v rámci tohoto přístupu nebo jeho přednosti.

V druhé části práce je provedená analýza míry participace ORP v rámci Pardubického, Královehradeckého a Libereckého kraje a následné porovnání míry participace v rámci regionu soudržnosti Severovýchod. V této části byla stanovena metodika výzkumu a stanoveny výzkumné otázky, první výzkumná otázka se zaměřuje na poznání technik, které využívají vybraná města na úrovni ORP k zapojování se veřejnosti na plánování jejich rozvoje. Na tuto otázku bylo odpovězeno při analyzování rozvojových dokumentů jednotlivých vybraných měst. Druhá výzkumná otázka se dotazovala na existenci rozdílu v míře participace regionu. Na tuto otázku odpovídá vyhodnocení míry participace v rozvoji vybraných sídel, ze kterého je zřejmé, že v každém posuzovaném kraji se nachází alespoň jedno město, které na participativním žebříku dosahuje nejnižší míry zapojení na úrovni informací a námitek, ale i alespoň jedno město dosahuje nejvyšší dosažené úrovně, kterou byla v rámci zkoumání participace. Z porovnání krajů v rámci regionu soudržnosti Severovýchod vyplývá, že v míře zapojení obyvatelstva na úrovni participace, nejvyšší míry participace dosahuje Pardubický kraj s 53,34 %, oproti Královehradeckému kraji s pouhými 6,64 %. Třetí výzkumná otázka se zajímala o to, zda města následují moderní trendy v participaci. Ze zjištěných informací o zkoumaných městech je zřejmé, že v Pardubickém a Královehradeckém kraji rok od roku přibývá měst, která ze svých rozpočtů vyčlení část peněz za účelem participativního rozpočtu, který je v současnosti považován za velmi moderní a trendy formu spolupráce občanů na rozvoji svých měst a obcí.

Doporučením pro všechny ORP v rámci regionu soudržnosti Severovýchod je, aby rozšiřovaly a prohlubovaly zapojování svých občanů do rozvoje. Další doporučení pak patří

k participativním rozpočtům, řada měst dosahuje velmi dobrých výsledků v rámci zapojení obyvatel do této formy participace. Rostoucí zájem o každý další ročník participativních rozpočtů je patrný i ze strany občanů měst. To by mohlo města motivovat k tomu, aby využila sdílení dobré praxe v rámci regionální spolupráce. Sdílení dobré praxe měst, jenž efektivně využívají participativních rozpočtů s městy, která nedosahují takové míry zapojení obyvatel, by mohlo vést k účinnému začlenění participativního rozpočtu do praxe v těchto městech a tím pádem, i ke zvýšení míry zapojení obyvatel těchto měst. Speciální doporučení patří pro ORP Královehradeckého kraje, neboť tam využívá participativního rozpočtu pouze jedno město z patnácti zkoumaných. ORP v Královehradecký kraj by se tedy měla zaměřit na zvyšování míry zapojení občanů do rozvoje města a zavádění participačních rozpočtů.

POUŽITÁ LITERATURA

BOUCHE-FLORIN, Luc-Émile et al. Evropská charta participativní demokracie v územně plánovacích procesech: schválena v Dublinu 17. října 2015. Překlad Jan Mattuš. Brno: Ústav územního rozvoje, 2017. ISBN 978-80-87318-59-1.

EMERSON, Michael O. Market cities, people cities: the shape of our urban future. New York: New York University Press, 2018. ISBN 978-1-4798-3311-5.

KRBOVÁ Jana. Moderní management ve veřejné správě. Nové, inovativní a kreativní přístupy v managementu veřejné správy: Výzvy a možnosti. Praha: Wolters Kluwert ČR, a. s., 2018. 144 s. ISBN 978-80-7552-745-5.

JEŽEK, Jiří, SLACH, Ondřej a ŠILHÁNKOVÁ, Vladimíra. Strategické plánování obcí, měst a regionů: Vybrané problémy, výzvy a možnosti řešení. 2015. Praha: Wolters Kluwer. ISBN 978-80-7552-263-4.

KHENDRICHE TRHLÍNOVÁ, Zuzana. Partnerství v rozvoji obcí, měst a regionů. Praha: Auditorium, 2014. ISBN 978-80-87284-44-5.

TOTH, Petr. Ekonomické aktivity obcí a měst. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014. ISBN 978-80-7380-491-6.

PROVAZNÍKOVÁ, Romana. Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada, 2009. Finanční řízení. ISBN 978-80-247-2789-9.

MATES, Pavel, Jaroslava KADEŘÁBKOVÁ a R. WOKOUN. Úvod do regionálních věd a veřejné správy. 2. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. 455 s. ISBN 978-80-7380-086-4.

Ústava ČR: Listina základních práv a svobod; Parlament ČR, Ústavní soud, Ombudsman, ministerstva; Antidiskriminační zákon, zákon o Sbírce zákonů: redakční uzávěrka 18.3.2019. Ostrava: Sagit. ÚZ. ISBN 978-80-7488-343-9.

PAVLÍK, Marek. Jak úspěšně řídit obec a region: cíle, nástroje, trendy, zahraniční zkušenosti. Praha: Grada, 2014. Manažer. ISBN 978-80-247-5256-3.

- KADEŘÁBKOVÁ, Jaroslava a Jitka PEKOVÁ. Územní samospráva – udržitelný rozvoj a finance. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012. ISBN 978-80-7357-910-4.
- KERLINOVÁ, Alena a Eva TOMÁŠKOVÁ. Management veřejné správy. Brno: Masarykova univerzita, 2014. Edice učebnice Právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně, sv. č. 511. ISBN 978-80-210-6918-3.
- ČERMÁK, Daniel a Jana VOBECKÁ. Spolupráce, partnerství a participace v místní veřejné správě: význam, praxe, příslib. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2011. Studie, sv. 74. ISBN 978-80-7419-067-4.
- WRIGHT, Glen a Juraj NEMEC. Management veřejné správy: teorie a praxe. Praha: Ekopress, 2003. ISBN 80-86119-70-X.
- SEDMIHRADSKÁ, Lucie. Rozpočtový proces obcí. Praha: Wolters Kluwer, 2015. ISBN 978-80-7478-967-0.
- VACEK, Lukáš. VEŘEJNÁ PROSTRANSTVÍ A JEJICH PLÁNOVÁNÍ. Urbanismus a územní rozvoj. 2013, 16(5), 66-70. ISSN 1212-0855.
- ŠPATENKOVÁ, Naděžda a Barbora BOLOMSKÁ. Reminiscenční terapie. Praha: Galén, 2011. ISBN 9788072627110.
- GLUMBÍKOVÁ, Kateřina, Marie ŠPILÁČKOVÁ, Eva ŠPAČKOVÁ, et al. METODIKA PARTICIPATIVNÍHO PLÁNOVÁNÍ V MĚSTSKÉM PROSTORU [online]. Ostrava, 2021 [cit. 2022-10-11]. ISBN 978-80-7599-265-9. Dostupné z: <https://dokumenty.osu.cz/fss/publikace/metodika-participativniho-planovani-v-mestskem-prostoru.pdf>
- ČESKÁ REPUBLIKA 2030: SPOLEČNĚ – UDRŽITELNĚ [online]. Praha: Ministerstvo životního prostředí, c2022 [cit. 2022-11-11]. Dostupné z: <https://www.cr2030.cz/>
- MILÉŘOVÁ, Jana. ROZHODOVÁNÍ BLÍŽE K LIDEM [online]. Glopolis, prosinec 2020 [cit. 2022-11-11]. Dostupné z: https://www.vlada.cz/assets/ppov/rnno/dokumenty/Glopolis_studie_obcanska-participace verejna-sprava-OOS_1-12-2020.pdf
- CENTRUM OBČANSKÉHO VZDĚLÁVÁNÍ: Kulatý stůl. Participativní vzdělávání [online]. Brno: Masarykova univerzita, 2013 [cit. 2022-11-26]. Dostupné z: <http://www.participativni-metody.cz/kulaty-stul.html>

CENTRUM OBČANSKÉHO VZDĚLÁVÁNÍ: Open Space. Participativní vzdělávání [online]. Brno: Masarykova univerzita, 2013 [cit. 2022-11-26]. Dostupné z: <http://www.participativni-metody.cz/open-space.html>

Město Česká Třebová [online]. Česká Třebová, 2022 [cit. 2022-11-26]. Dostupné z: <https://www.ceska-trebova.cz/>

Město Hlinsko [online]. Hlinsko, c2022 [cit. 2022-11-26]. Dostupné z: <https://www.hlinsko.cz/>

Město Holice [online]. 2022 [cit. 2022-11-13]. Dostupné z: <https://www.holice.eu/>

Město Chrudim [online]. Chrudim, 2022 [cit. 2022-11-26]. Dostupné z: <https://www.hlinsko.cz/>

Město Králíky: oficiální stránky města [online]. Králíky, c2022 [cit. 2022-11-26]. Dostupné z: <https://www.kraliky.eu/>

Město Lanškroun [online]. Lanškroun, 2022 [cit. 2022-11-26]. Dostupné z: <https://www.lanškroun.eu/>

Město Litomyšl: Město pro lidi [online]. Litomyšl, c2011 - 2022 [cit. 2022-11-26]. Dostupné z: <https://www.litomysl.cz/>

Město Moravská Třebová: Město protkané historií [online]. Moravská Třebová, c2000 - 2022 [cit. 2022-11-13]. Dostupné z: <https://www.moravskatrebova.cz/>

Město Pardubice: Město pro život [online]. Pardubice 2022 [cit. 2022-11-13]. Dostupné z: <https://pardubice.eu/>

Město Polička [online]. Litomyšl, 2022 [cit. 2022-11-26]. Dostupné z: <https://www.policka.org/>

Město Přelouč [online]. Přelouč, c2022 [cit. 2022-11-26]. Dostupné z: <https://www.mestoprelouc.cz/>

Město Svitavy [online]. Svitavy, 2022 [cit. 2022-11-26]. Dostupné z: <https://www.svitavy.cz/>

Město Ústí nad Orlicí: oficiální stránky města [online]. Ústí nad Orlicí, c2022 [cit. 2022-11-26]. Dostupné z: <https://www.ustinadorlici.cz/cs/>

Město Vysoké Mýto: oficiální stránky města [online]. Vysoké Mýto, c2012 - 2022 [cit. 2022-11-26]. Dostupné z: <https://urad.vysoke-myto.cz/>

Město Žamberk: oficiální web [online]. Žamberk, 2022 [cit. 2022-11-26]. Dostupné z: <https://www.zamberk.cz/>

Město Broumov: oficiální web [online]. Broumov, 2022 [cit. 2022-11-26]. Dostupné z: <https://www.broumov.net/>

Město Dobruška: Oficiální stránka města [online]. Dobruška, c2022 [cit. 2022-11-26]. Dostupné z: <https://www.mestodobruska.cz/>

Město Dvůr Králové nad Labem [online]. Dvůr Králové nad Labem, 2022 [cit. 2022-11-26]. Dostupné z: <https://www.mudk.cz/>

Město Hořice: Město kamenné krásy [online]. Hořice, 2022 [cit. 2022-11-26]. Dostupné z: <https://www.horice.org/>

Město Hradec Králové: oficiální web [online]. Hradec Králové, 2022 [cit. 2022-11-26]. Dostupné z: <https://www.hradeckralove.org/>

Město Jaroměř: oficiální stránky města [online]. Jaroměř, c2022 [cit. 2022-11-26]. Dostupné z: <https://www.jaromer-josefov.cz/>

Město Jičín [online]. Jičín, 2022 [cit. 2022-11-26]. Dostupné z: <https://www.mujiicin.cz/>

Město Kostelec nad Orlicí: oficiální internetové stránky [online]. Kostelec nad Orlicí, 2022 [cit. 2022-11-26]. Dostupné z: <https://www.kostelecno.cz/>

Město Náchod [online]. Náchod, 2022 [cit. 2022-11-26]. Dostupné z: <https://www.kostelecno.cz/>

Město Nová Paka: oficiální web města [online]. Nová Paka, 2022 [cit. 2022-11-26]. Dostupné z: <https://www.munovapaka.cz/>

Město Nové Město nad Metují: oficiální stránky [online]. Nové Město nad Metují, c2022 [cit. 2022-11-26]. Dostupné z: <https://www.munovapaka.cz/>

Město Nový Bydžov: oficiální web – Město českých královen a studentských merend [online]. Nový Bydžov, 2022 [cit. 2022-11-26]. Dostupné z: <https://novybydzov.cz/>

Město Rychnov nad Kněžnou: oficiální web [online]. Rychnov nad Kněžnou, 2022 [cit. 2022-11-26]. Dostupné z: <https://www.rychnov-city.cz/>

Město Trutnov [online]. Trutnov, c2000-2022 [cit. 2022-11-26]. Dostupné z: <https://www.trutnov.cz/>

Město Vrchlabí: oficiální stránky města [online]. Vrchlabí, 2022 [cit. 2022-11-26]. Dostupné z: <https://www.mucl.cz/>

Město České Lípě [online]. České Lípě, 2022 [cit. 2022-11-26]. Dostupné z: <https://www.mucl.cz/>

Město Frýdlant [online]. Frýdlant, 2022 [cit. 2022-11-26]. Dostupné z: <https://m.mesto-frydlant.cz/>

Město Jablonec nad Nisou [online]. 2022 [cit. 2022-11-26]. Dostupné z: <https://www.mesto-jablonec.cz/>

Město Jilemnice: oficiální stránky města [online]. Jilemnice, c2022 [cit. 2022-11-26]. Dostupné z: <https://www.mestojilemnice.cz/>

Město Liberec: oficiální stránky statutárního města Liberec [online]. Liberec, 2022 [cit. 2022-11-26]. Dostupné z: <https://www.liberec.cz/cz/obcan/>

Město Nový Bor: Oficiální web města skla [online]. Nový Bor, 2022 [cit. 2022-11-26]. Dostupné z: <https://www.novy-bor.cz/>

Město Semily [online]. Semily, 2022 [cit. 2022-11-26]. Dostupné z: <https://www.semily.cz/>

Město Tanvald: oficiální stránky města [online]. Tanvald, c2000 - 2022 [cit. 2022-11-26]. Dostupné z: <https://www.semily.cz/>

Město Turnov [online]. Turnov, c2000 - 2022 [cit. 2022-11-26]. Dostupné z: <https://www.turnov.cz/>

Město Železný Brod [online]. Železný Brod, 2022 [cit. 2022-11-26]. Dostupné z: <https://www.zeleznybrod.cz/cz/>

Mapy.cz [online]. Seznam.cz, c2022 [cit. 2022-11-26]. Dostupné z: <https://mapy.cz/zakladni?x=14.5045000&y=50.0804000&z=11>